

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія

ШАПКІНА Лілія Сергіївна

**Казначейське обслуговування розпорядників та
одержувачів бюджетних коштів/Treasury service of
managers and recipients of budget funds**

Спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування
Освітньо-професійна програма - Фінанси

Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи
ФФзм-21
Л.С.Шапкіна

Науковий керівник:
к.е.н.,доцент Б.С. Малиняк

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту

«__»_____20__р.

Завідувач кафедри
_____А.І. Крисоватий

ТЕРНОПІЛЬ – 2023

Анотація

Шапкіна. Казначейське обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Рукопис.

У 2023 році в Західноукраїнському національному університеті у Тернополі проводиться вивчення та здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

У кваліфікаційній роботі розглядаються теоретичні питання щодо розробки системи казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів. Досліджено структуру та економічну сутність, функції казначейської системи України, а також роль органів казначейства в організації обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Проведений аналіз системи казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за видатками. Розглянуто проблемні питання та шляхи удосконалення казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Annotation

Shapkin Treasury service of managers and recipients of budget funds. Manuscript.

In 2023, the West Ukrainian National University in Ternopil will study and obtain a master's degree in the specialty 072 "Finance, banking and insurance".

The qualification paper examines theoretical issues related to the development of a treasury service system for managers of budget funds and recipients of budget funds. The structure and economic essence, functions of the treasury system of Ukraine, as well as the role of the treasury bodies in the organization of service to administrators and recipients of budget funds were studied. The analysis of the treasury service system of managers and recipients of budget funds by expenses was carried out. Problematic issues and ways of improving the treasury service of managers and recipients of budget funds were considered.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1. Теоретичні основи організації казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів...	8
1.1. Структура та функції Державної казначейської служби України.....	8
1.2. Роль органів казначейства в організації обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.....	13
Висновок до розділу 1	19
Розділ 2. Система та аналіз казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних	21
2.1. Обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів органами казначейства на етапі встановлення бюджетних асигнувань та їх видатків.....	21
2.2. Діяльність органів казначейства в обслуговуванні розпорядників та одержувачів бюджетних коштів на стадії взяття бюджетних зобов'язань та проведення платежів.....	25
2.3. Організація контрольної та облікової роботи органів казначейства в процесі обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів	32
Висновок до розділу 2	39
Розділ 3. Проблеми шляхи та перспективи удосконалення системи казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.....	41
3.1. Проблеми та шляхи вдосконалення казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.....	41
3.2. Перспективи підвищення ефективності казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.....	51
Висновок до розділу 3	54
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58

ВСТУП

Згідно до бюджетного законодавства Державна казначейська служба України дотримується законних процедур і механізмів, щодо виконання державних та місцевих бюджетів є однією з найактивніших учасників управління державними та місцевими фінансовими ресурсами у процесі обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Такі науковці, як С. Булгакова, Т. Кублікова, Е. Курганська, К. Опалко, П. Петрашко, Л. Попов, В. Стоян, А. Чечуліна, С. Харченко та С. Юрій, зробили значний внесок у теоретичне обґрунтування засад розвитку та ефективного функціонування казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів.

Наразі актуальним питанням є підвищення ефективності та ефективність функціонування казначейської системи в обслуговуванні розпорядників та бюджетних коштів. Мета полягає в тому, щоб покращити державну фінансову систему та дотримуватися стандартів повноти, ефективності та результативності, а також забезпечити цільове використання бюджетних коштів і покращити якість послуг, що надаються органами казначейства в обслуговування клієнтів.

Дослідження щодо підвищення ефективності функціонування системи управління державними фінансами, основним компонентом якої є казначейське виконання бюджету, є актуальними, оскільки українська економіка розвивається та має адаптуватися до міжнародних стандартів і вимог. Це вимагає подальшого вивчення поставлених проблем та їх вирішення, удосконалення казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Об'єктом дослідження: є система казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Предметом дослідження: є охоплення теоретичних та практичних аспектів роботи системи казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є вивчення теоретичних основ і оцінка виконання казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів, на прикладі Управління Державної казначейської служби України у Тиврівському районі Вінницької області, а також розробка практичних рекомендацій щодо їх обслуговування покращення та удосконалення в сучасних умовах.

Для досягнення мети вивчення були поставлені та вирішені наступні **завдання:**

- розглянути структуру, необхідність і повноваження Державної казначейської служби України в контексті обслуговування як розпорядників, так і одержувачів;

- охарактеризувати роль органів казначейства в організації обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів;

- проаналізовано практику казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів на стадії встановлення асигнувань;

- проаналізувати оцінку методів казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів на етапах взяття бюджетних зобов'язань і проведення платежів;

- спостереження за організацією обліку та контролю органів казначейства під час обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;

- вивчено проблеми казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів та шляхи їх вирішення;

- визначення способів покращення казначейського обслуговування розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів;

– було визначено перспективи підвищення ефективності казначейського контролю.

Методи дослідження: Поставлені завдання були вирішені за допомогою загальнонаукових методів, таких як логічний і системний аналіз, а також використання сучасних методів математичного моделювання. Аналітична частина роботи базується на класифікації, компаративних і структурно-динамічних методах. Для систематизації отриманих даних використовувалися статистичні групування, порівняння, метод побудови системи показників, факторний аналіз, вибіркові дослідження та інші методи.

Теоретична та інформаційна основа дослідження складається з положень економічної теорії, робіт фахівців-практиків і вчених у всьому світі, нормативних, інструктивних і законодавчих документів щодо проблем казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками, аналітичних даних Управління ДКСУ у Тиврівському районі Вінницької області, Інтернет-ресурсів та інших джерел.

Наукова висновки одержаних результатів. Існуючі напрацювання щодо організації та правового забезпечення казначейського обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів розглядаються в кваліфікаційній роботі. Автором було узагальнено наукові підходи до визначення суспільного призначення системи казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетів коштів, виділяючи її функції та ролі. Підсумування результатів аналізу практики казначейського обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів дозволило визначити існуючі проблеми та запропонувати ідеї щодо впровадження нових технологій у процес обслуговування.

Практичне значення одержаних результатів: полягає в розробці конкретних ідей і дій, щоб покращити обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів В Управлінні ДКС України у Тиврівському районі Вінницької області можуть проводитися наради та тренінги, щоб обговорити основні ідеї та висновки роботи

Практичне значення одержаних результатів: полягає в тому, щоб розробити конкретні рекомендації та дії для покращення казначейського обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів за видатками. В Управлінні ДКС України у Тиврівському районі Вінницької області можуть проводитися наради та тренінги, щоб обговорити основні ідеї та висновки роботи.

Апробація випускної кваліфікаційної роботи. У збірнику матеріалів Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих науковців «Соціально-економічні та правові аспекти трансформації суспільства» опубліковано тези, пов'язані з темою дослідження.

Структура та обсяг роботи. Вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел складають кваліфікаційну роботу. Випускна кваліфікаційна робота складається з 65 сторінок, з яких 57 містять основний зміст. Робота складається з 6 таблиць і 9 рисунків.

Розділ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ РОЗПОРЯДНИКІВ ТА ОДЕРЖУВАЧІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

1.1. Структура і функції Державної казначейської служби в Україні

В сучасному економічному розвитку України працюють установи, які акумулюють державні гроші та контролюють процес їх цільового та раціонального використання. Одним із них є Державна казначейська служба. Розвиток економічних відносин у суспільстві та необхідність управління фінансовими ресурсами держави та місцевих бюджетів для виконання відповідних функцій формування дохідної частини національного бюджету всіх рівнів і цільового використання бюджетних коштів призвели до створення казначейства.

Кабінет Міністрів України спрямовує і координує діяльність Державної казначейської служби України, яка втілює державну політику через сферу казначейського обслуговування бюджетних коштів і бухгалтерського обліку. Казначейство України створено для виконання державної політики щодо казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Він є юридичною особою публічного права та має власну друкарську плату з зображенням Державного Герба України. Казначейство належить до системних органів виконавчої влади.

Казначейська система працює на основі чітко визначених потреб у грошах. Вона забезпечує раціоналізацію грошових потоків під час виконання бюджету та гарантує безперервне фінансування та функціонування всіх учасників бюджетних відносин.

Як у самому Казначействі, так і в установах інших банків, Казначейство та його територіальні підрозділи мають окремі реєстраційні, індивідуальні та інші бюджетні рахунки. Казначейство України має складну структуру, яка включає апарат казначейства та 654 територіальні органи. Серед них головні управління казначейства в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києва та Севастополя — 27, а також управління (відділення) казначейства у районах, містах обласного та республіканського значення — 627. Наразі функціонує через тимчасову окупацію російською федерацією територій у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Херсонській областях та Автономній Республіці Крим - 591 територіальний орган Казначейства, з яких 63 не функціонують з 2014р. З 591 територіального органу казначейства, які були створені 1 січня 2023 року, 54 з них були розташовані на тимчасово окупованих територіях з 2022 року. Посадові особи 23 з цих територіальних органів були переміщені для виконання своїх обов'язків до інших територіальних органів казначейства, які знаходяться на територіях, підконтрольних українській владі. Трьохрівнева структура казначейства України найбільш наближена до адміністративно-територіальної структури та забезпечує дійсне казначейське обслуговування місцевих бюджетів відповідно до вимог Бюджетного кодексу України (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Побудова Державної казначейської служби України [4]

Голова Державного казначейства України призначений і звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Міністра фінансів. Голова Державного казначейства безпосередньо відповідає за діяння казначейства, розподіл і обов'язки своїх заступників. Він також затверджує структуру та структуру територіальних підрозділів. Призначення та звільнення керівників територіальних органів Державного казначейства належать до повноважень Голови ДКСУ.

Управління ДКС України працюють на всій території країни, і керівники цих управлінь звітують безпосередньо начальнику ГУДКУ. Кожне районне управління відповідає як за виконання державного бюджету, так і за обслуговування відповідних місцевих бюджетів.

У містах обласного значення та районах управління Державної казначейської служби підпорядковані Казначейству України та Головному управлінню ДКСУ в цих областях. Управління ДКСУ у Тиврівському районі належить до Головного управління ДКСУ у Вінницькій області.

Управління казначейства головним чином відповідає за виконання державної політики щодо казначейського обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також бухгалтерського обліку у виконанні бюджетів. Управління Державної казначейської служби України у Тиврівському районі Вінницької області виконує свої обов'язки та відповідно до законодавства покладених нього завдань:

- забезпечує обслуговування розпорядників бюджетних коштів, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів шляхом використання системи електронних платежів НБУ;
- відкриття та закриття рахунків в національній валюті, виконує операції на рахунках, створює та видає виписки з рахунків;
- збирає практику застосування законодавства з питань, що входять до його компетенції;
- створює та підтримує єдиний реєстр розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також базу даних;

- забезпечує відповідні розрахунки між місцевими бюджетами, державними та місцевими бюджетами, а також між суб'єктами господарювання та учасниками бюджетного процесу;
- забезпечує повернення кредитів, наданих державному та місцевому бюджетам;
- забезпечує доступ розпорядників та одержувачів бюджетних коштів до розпису державного бюджету та змін до нього для місцевих фінансових органів, а також до територіального розподілу міжбюджетних трансфертів і змін до них;
- реєструє та веде облік бюджетних зобов'язань розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;
- проводить платежі за доручення розпорядників та одержувачів бюджетних коштів відповідно до законодавства, включаючи платежі за виконання зобов'язань, взятих під державні та місцеві гарантії;
- обробляє кошти інших клієнтів і єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів під час виконання спільних проектів з міжнародними організаціями;
- забезпечує безспірне списання коштів з бюджетів або боржників на підставі рішення суду;
- забезпечує безпечне вилучення коштів із місцевих бюджетів відповідно до законодавства про бюджет;
- забезпечує покриття короткострокових касових розривів місцевого бюджету;
- встановлює терміни надання квартальної та річної зведеної бюджетної та фінансової звітності розпорядникам бюджетних коштів і одержувачам бюджетних коштів;
- зводить та створює звітність про виконання зведених і місцевих бюджетів, складає та подає звітність про виконання місцевих бюджетів відповідним місцевим фінансовим органам;

- наглядає за дотриманням бюджетного законодавства;
- забезпечує організацію діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ; контролює виконання повноважень головних бухгалтерів бюджетних установ і оцінює їхню роботу;
- консультує учасників бюджетного процесу щодо питань, що належать до компетенції казначейства.

Касове виконання бюджету здійснюється головними управліннями Державного казначейства відповідно до законодавства щодо обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а саме:

- отримання та реєстрація, доведення установам про асигнувань та інформації, що пов'язана з управлінням бюджетом та їх виписки про асигнування;
- здійснення бухгалтерського обліку та звітності щодо операцій, які були доведені до них;
- облік і звітність органів виконавчої та законодавчої влади щодо виконання обов'язків, які належать до обов'язків обласних управлінь Державного казначейства, збір, перевірка та введення даних до інформаційної системи, а також консолідація звітів про виконання бюджету;
- забезпечення виконання функцій Державного казначейства;
- ведення банківської інформаційної системи всіх обласних казначейських органів;
- управління, нагляд і оцінка діяльності підвідомчих районних казначейських відділень;
- планування та реалізація контрольно-ревізійних перевірок підвідомчих районних відділів Державного казначейства.
- керування надходженнями на Єдиний казначейський рахунок у Національному банку України, переказ коштів і виконання видатків;
- контроль за фінансуванням державних проектів інших програм та цільових фондів;
-

Організаційна структура Управління ДКСУ Тиврівського району складається з відділу видатків, відділу звітності та бухгалтерського обліку, відділу інформаційних технологій та захисту інформації та керівника.

Управління Державної казначейської служби України у Тиврівському районі Вінницької області організовує свою роботу таким чином, щоб запобігти корупції та контролювати виконання заходів. Це також гарантує ефективне, цільове та результативне використання бюджетних коштів. У межах своїх повноважень Управління ДКСУ у Тиврівському районі контролює дотримання державної політики щодо захисту інформації з обмеженим доступом і гарантує доступ до публічної інформації.

Наразі органи ДКС України активно впроваджують системне дистанційне обслуговування клієнтів за допомогою програмо-технічного комплексу «Клієнт Казначейства — Казначейство». Це дозволить вам отримати доступ до матеріалів інформаційного середовища вищого рівня казначейства, таких як формування та передача платіжних документів до органів казначейства із застосуванням електронного цифрового підпису, обмін плановими бюджетними документами, завантаження інформації про бюджетні зобов'язання, завантаження розподілу бюджетних асигнувань і розпоряджень про виділення місцевих бюджетних асигнувань, а також формування та отримання електронних виписок для клієнт

1.2. Роль органів казначейства в організації обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

Бюджетний процес на місцевому рівні здійснюється суб'єктами, кожному з яких надані певні права та обов'язки, а також відповідальність. Законодавство дозволяє кожному суб'єкту бюджетного процесу виконувати свої обов'язки. Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні поділяються на дві групи. Ті, хто бере участь у процесі, належать до першої групи. Друга група включає інституції, які забезпечують правове регулювання бюджетної діяльності,

створюючи нормативні акти відповідно до своїх повноважень. На нашу думку, другою групою учасників бюджетного процесу є вищі органи державної влади, такі як парламент країни, президент України, КМУ та інші міністерства та відомства, які мають повноваження приймати закони, які впливають на те, як проходить бюджетний процес на місцевому рівні.

Окрім парламенту України, інші органи та інституції державної влади, такі як Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України та Державна казначейська служба України, здійснюють нормативно-правове регулювання бюджетного процесу на місцевому рівні. За винятком територіальних підрозділів ДКС України, ці органи не безпосередньо беруть участь у бюджетній діяльності на локальному рівні, але вони впливають на її проведення через нормативно-правові акти. Зокрема, Верховна Рада України, яка є єдиним органом законодавчої гілки влади в Україні, наділена такими правовими повноваженнями щодо місцевого бюджетного процесу:

- визначає список джерел доходів місцевих бюджетів як загальних, так і спеціальних у процесі розгляду та затвердження державного бюджету. При прийнятті Державного бюджету України також закріплюються юридичні правила, які регулюють, як фінансуватимуться витрати в наступному бюджетному періоді;

- розглядає положення, які було розроблено урядом щодо того, як організувати взаємодію між державним і місцевим бюджетом у наступному бюджетному періоді. Бюджетна декларація, яка описує основні напрями бюджетної політики на наступний рік, містить ці стандарти. У парламенті є повноваження внести зміни до цих правил, схвалити цей проект або взяти його до відома, що фактично означає, що його потрібно доопрацювати;

- збільшує кількість міжбюджетних трансфертів, які зараз є важливим джерелом фінансових ресурсів і значною мірою визначають фінансові можливості органів місцевого самоврядування;

- виконує загальні обов'язки щодо експертизи законопроектів щодо різних питань, пов'язаних із бюджетним процесом на місцевому рівні; приймає

інші закони, які можуть впливати на хід бюджетного процесу, параметри доходів і видатків місцевих бюджетів; контролює дотримання бюджетного законодавства та ін.

Учасників бюджетного процесу на місцевому рівні можна розділити на такі категорії відповідно до функціонального підходу:

- суб'єкти бюджетного процесу, які розпоряджаються і отримують бюджетні кошти;
- сторони, відповідальні за розробку бюджетних пріоритетів на місцевому рівні, а також які визначають основні напрямки бюджетної політики;
- учасники бюджетного процесу, які мають досвід у створенні нормативного забезпечення бюджетного процесу;
- органи контролю за бюджетом;
- органи, які наглядають за грошово-кредитними операціями та за виконанням місцевих запозичень.

Умови казначейського обслуговування бюджету включають:

- а) ведення бюджетних рахунків на єдиному казначейському рахунку в рамках єдиної системи органів Державного казначейства України;
- б) застосування попереднього та поточного контролю під час здійснення витрат;
- в) виконання витрат відповідно до реальних надходжень і в терміни, необхідні для виконання відповідної бюджетної програми.

Казначейська система обслуговування бюджету значно покращила прозорість бюджетного процесу та ефективність збільшення бюджетних коштів.

Насамперед зміни в законодавстві, що регулюють бюджетний процес на місцевому рівні, стосуються бухгалтерського обліку виконання бюджетів і підготовки звітності. Ці зміни включають: встановлення загальних правил бухгалтерського обліку фінансових активів і зобов'язань, а також виконання бюджетів; встановлення стандартних форм звітності про виконання бюджетів і процедури їх складання.

Бюджетний процес на місцевому рівні починається з підписання Закону про Державний бюджет України, який визначає особливості міжбюджетних відносин і параметри трансфертів місцевим бюджетам у наступному бюджетному періоді. Після цього Президент України може брати участь у цьому процесі. Проте, якщо парламент не погоджується з рішенням, президент України може застосувати право вето на законопроект і повернути його на повторний розгляд парламенту за власною ініціативою. Крім того, він підписує інші закони, які можуть впливати на різні стадії бюджетного процесу, використання технологій і бюджетних процедур.

На даний момент ДКС України є одним із найважливіших суб'єктів, якому надано бюджетні повноваження. Відповідно до Бюджетного кодексу України ДКС України відповідає за казначейське обслуговування бюджетних коштів під час виконання державного та місцевих бюджетів, що включає:

- 1) ведення бухгалтерського обліку та звітності про виконання бюджетів відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку;
- 2) виконання інших операцій із бюджетними коштами.
- 3) розрахунково-касове обслуговування відповідно до законодавства розпорядників бюджетних коштів, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів;
- 4) нагляд за виконанням бюджетних повноважень під час зарахування надходжень до бюджету, прийняття бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів і проведення платежів за цими зобов'язаннями;

Основними завданнями Державної казначейської служби України є: надання органам влади достовірної інформації щодо оперативного управління бюджетними коштами та забезпечення касового виконання бюджетів. Водночас необхідно вирішувати багато складних і багатопланових питань, таких як дотримання сучасних бюджетних правил, удосконалення міжбюджетних відносин і бюджетного процесу, нестабільність фінансової системи, недостатнє теоретичне дослідження казначейських технологій тощо. Це ускладнює участь органів казначейської служби в управлінні фінансовими ресурсами держави. З

іншого боку, інформація, яку надає Казначейство, дозволяє органам державної влади та управління правильно оцінювати, прогнозувати та своєчасно коригувати управлінські рішення, пов'язані з бюджетом.

Бюджетний кодекс України визначає повноваження територіальних органів ДКС України щодо казначейського обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів:

- обробляють платіжні документи та повертають надмірно або помилково сплачені платежі до місцевих бюджетів на основі документів органів виконавчої влади, які мають право стягувати до бюджету фіскальні платежі [33];

- розподіляють сплачені податки та збори, а також інші платежі між різними рівнями відповідно до нормативів, визначених бюджетним законодавством і перераховують відповідні кошти за належністю;

- управління доходами та видатками, розробка кошторисів розпорядників та одержувачів бюджетних коштів і планів використання коштів для їх одержувачів;

- встановлення процедури відкриття аналітичних рахунків в управліннях Державної казначейської служби України для зарахування надходжень податків та зборів у розрізі тих платежів, які надходять до місцевих бюджетів різного рівня;

Бюджетні повноваження Казначейства України систематизують за різними критеріями, які взаємозалежні та доповнюють один одного. Крім того, вони можуть реалізовуватися за допомогою функцій, які відображають їхню суть у діяльності, а також завдання, права та обов'язки, пов'язані з їх виконанням (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Повноваження Державної казначейської служби України

Загальні повноваження	Повноваження з виконання бюджетів за видатками
- контроль бюджетних повноважень щодо розподілу доходів і видатків; - гарантування функціонування багаторівневої інформаційно-обчислювальної системи, внутрішньої платіжної системи, вжиття заходів щодо захисту інформації, яку обробляють органи казначейства; - відкриття та закриття рахунків бюджетного періоду; ведення бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного та місцевого бюджетів; - зведення та складання фінансової та бюджетної звітності про виконання бюджетів, а також надання звітності органам законодавчої та виконавчої влади;	- затвердження в казначейському обліку затверджених кошторисів, планів асигнувань розпорядників бюджетних коштів і планів використання бюджетних коштів одержувачів, а також внесених змін до цих документів; - реєстрація, облік і об'єднання інформації про зобов'язання розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів у казначейському обліку; - виконання операцій щодо відкриття та рахунків; - оплата рахунків одержувачів і розпорядників коштів - доведення до органів казначейства планових показників бюджетних асигнувань і їх відображення в казначейському обліку; - встановлення бюджетних асигнувань розпорядникам коштів відповідно до затвердженого розпису бюджету, забезпечення їх обліку та контролю; - внесення змін до планових показників під час виконання державного та місцевого бюджетів; - відкриття бюджетних рахунків для операцій з бюджетними коштами клієнтів; - створення бази даних про тих, хто використовує та отримує бюджетні кошти; створення, затвердження та виконання паспортів бюджетних програм, а також створення звітів про їх виконання;

Органи казначейства України реєструють юридичні та фінансові зобов'язання відповідно до законодавства та проводять платежі на основі платіжних інструкцій розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів, якщо відповідне бюджетне чи фінансове зобов'язання знаходиться в обліку в межах залишків на рахунках для обліку відкритих асигнувань.

Органи казначейства перевіряють платіжні інструкції, які подаються розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, щоб переконатися, що всі необхідні документи є присутніми, а підписи відповідальних посадових осіб і відбиток печатки установи відповідають зразкам. За правильність оформлення та достовірність інформації в платіжній інструкції відповідає розпорядник чи

одержувач бюджетних коштів.

Інші органи виконавчої влади також обслуговуються місцевими бюджетами за видатками. У цьому випадку рішення щодо процесу виконання місцевого бюджету приймаються органом місцевого самоврядування. А територіальні органи казначейства відповідають за забезпечення та контроль за виконанням цих рішень розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів.

Органи стягнення подають висновки до відповідних територіальних підрозділів ДКС України щодо повернення надмірних або помилково сплачених фіскальних платежів. Отримані накази виконуються органами казначейства протягом п'яти робочих днів. Якщо до органів ДКС України надійшло рішення суду про повернення коштів, ці рішення виконуються відповідно до вимог законодавства, а копії цих рішень надсилаються до органів стягнення для ознайомлення. Крім того, органи ДКС України відповідають за своєчасність і повноту розрахунків міжбюджетних трансфертів.

Висновок до розділу 1

Розвиток економічних відносин у суспільстві та необхідність управління фінансовими ресурсами держави для виконання відповідних функцій формування дохідної частини національних бюджетів усіх рівнів і цільового використання бюджетних коштів призвели до створення казначейства. Казначейська система працює на основі чітко визначених потреб у грошах; вона забезпечує раціоналізацію грошових потоків під час виконання бюджету. Та гарантує безперервне фінансування всіх учасників бюджетних відносин.

Структура Державного казначейства України була розроблена з метою ефективного управління доходами та видатками під час їх виконання. Збільшення ефективності видатків для виконання державних програм, покращення контролю за надходженням і цільовим використанням бюджетних коштів і підвищення ефективності бюджетної політики на всіх рівнях управління.

Кожне районне правління відповідає за виконання державного бюджету та обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів відповідних місцевих бюджетів. У відповідності до законодавства щодо виконання бюджету Головні управління Державного казначейства виконують різноманітні завдання, пов'язані з касовим виконанням бюджету.

Бюджетний процес на місцевому рівні здійснюється суб'єктами, кожному з яких надані певні права та обов'язки, а також відповідальність. Учасники тобто розпорядники та одержувачі бюджетних коштів відповідно бюджетного процесу на місцевому рівні поділяються на дві групи. Ті, хто бере безпосередню участь у процесі, належать до першої групи. Друга група включає інституції, які забезпечують правове регулювання бюджетної діяльності, створюючи нормативні акти відповідно до своїх повноважень.

Наразі Державна казначейська служба України є одним із найважливіших суб'єктів, яким надано бюджетні повноваження. Відповідно до положень Бюджетного кодексу України ДКС України відповідає за казначейське обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів під час виконання державного та місцевих бюджетів. Основними завданнями Державної казначейської служби України є надання органам влади достовірної інформації щодо оперативного управління бюджетними коштами із забезпеченням касового виконання бюджету.

Розділ 2

СИСТЕМА ТА АНАЛІЗ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ РОЗПОРЯДНИКІВ ТА ОДЕРЖУВАЧІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

2.1. Обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів органами казначейства на етапі встановлення бюджетних асигнувань та їх видатків.

Для перерахування коштів або оплати витрат органами Державного казначейства необхідні дані про територіальне розташування мережі установ і організацій, а також затверджені кошториси бюджетних доходів і витрат.

Відповідно із чинним законодавством головний розпорядник і розпорядник нижчого рівня подають відповідному органу Казначейства реєстр змін до мережі, який складається з урахуванням особливостей мережі. Реєстр подається як на паперових, так і на електронних носіях інформації.

До початку нового бюджетного періоду головні розпорядники визначають список одержувачів бюджетних коштів і розпорядників нижчого рівня. Саме вони відповідають за виконання програм чи заходів, фінансованих бюджетом, відповідно до рішення або проекту. Обов'язково потрібно вказати їх статус, до якого органу казначейства вони належать і чи вони розпорядники чи одержувачі бюджетних коштів.

Казначейство України перевіряє надану йому інформацію на відповідність вимогам до складання мережі та включає її до єдиної бази даних мережі розпорядників і одержувачів бюджетних коштів. Необхідно зазначити, що органи казначейства є користувачем мережі головного розпорядника коштів, який несе відповідальність за те, щоб дані в мережі були точними.

Органи казначейства вносять зміни до єдиної бази даних мережі розпорядників і одержувачів бюджетних коштів на основі реєстрів змін до мережі та мережі головних розпорядників і розпорядників нижчого рівня, які подаються на паперових і електронних носіях з відповідним обґрунтуванням.

Відповідальність за достовірність мережових даних лежить на розпорядниках бюджетних коштів.

На рис. 2.1 показано інформацію про клієнтів, які обслуговуються в органах Управління ДКС України у Тиврівському районі Вінницької області. Впродовж аналізованого періоду кількість розпорядників коштів місцевого бюджету зменшилася, становить 33 установи станом на 2022 рік, як показано в табл. 2.1. Натомість кількість одержувачів бюджетних коштів у 2022 році значно зменшилася — з 91 установ у 2020 році до 71 у 2022 році. Це пов'язано з закриттям багатьох бюджетних установ через оптимізацію соціальної сфери та реформу децентралізації.

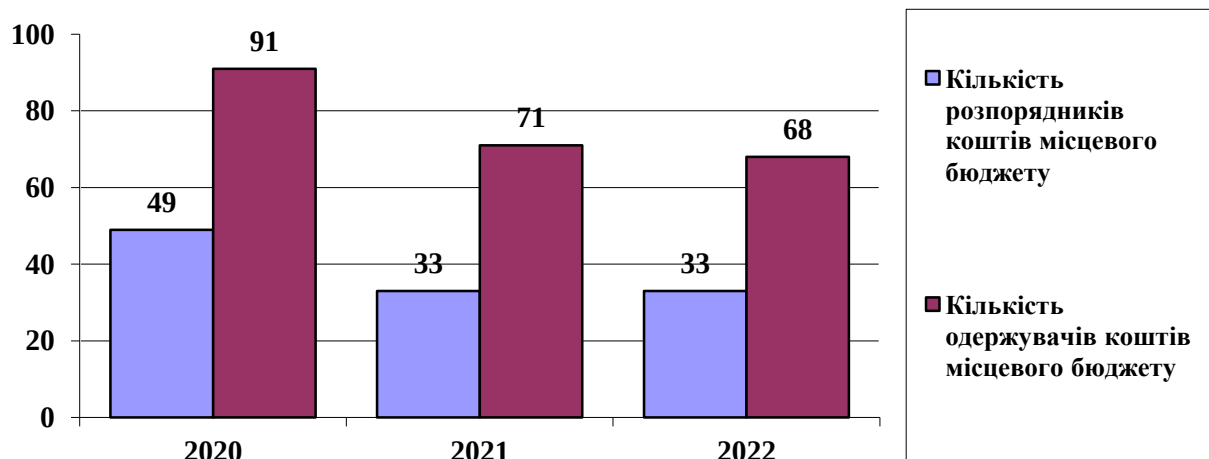

Рис. 2.1. Кількість розпорядників та одержувачів бюджетних коштів які обслуговуються в УДКСУ у Тиврівському районі Вінницької області за 2020-2022 рр., од.

Примітка: розроблено автором

Реєстрація місцевого бюджету виконується за розписом. Бюджетний розпис — це документ, який визначає «...розподіл доходів та фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетні асигнування головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації» [5]. Територіальні органи надають розпис місцевих бюджетів до органів ДКС України як на паперових, так і на електронних носіях після його затвердження.

Органи Державної казначейської служби України відповідають за те, що загальні суми в зазначених документах відповідають сумам у розписі місцевих бюджетів. Якщо щось не так, документи повертаються розпорядникам бюджетних коштів для доопрацювання, з приміткою про причину повернення та датою повернення за підписом відповідальної особи. Якщо показники цих документів не відповідають плановим видаткам, подальше виконання цих видатків тимчасово призупиняється і документи надсилаються на доопрацювання [7]. Діюча законодавча база визначає випадки коригування планових показників [8].

Що стосується кількості внесених розписів, змін до розписів асигнувань, зведених кошторисів спеціального фонду та кошторисів, що були зареєстровані в Управлінні ДКСУ у Тиврівському районі Вінницької області, то ми бачимо помітне зростання. Зокрема, у 2020 році кількість таких довідок становила 5,58 тис. одн. на загальну суму 180,48 млн. грн., то у 2022 році вона зросла до 10,48 тис. одн. на загальну суму 279,80 млн. грн. Таким чином, бюджетні асигнування зросли в 1,5 рази за три роки, а кількість довідок і змін про бюджетні асигнування, кошторисів опрацьованих органами Державної КСУ у Тиврівському районі, зросла у півтора рази (табл. 2.1). Органи ДКС України відстежують зміни бюджетних асигнувань і проводять видатки за спеціальним фондом за рахунок власних надходжень. Це можна досягти за допомогою кошторисів, які не змінюють бюджет, незважаючи на внесення змін до них. Звіт про виконання бюджетів також містить прогностичні показники спеціального фонду місцевого бюджету з урахуванням змін до кошторисів.

Крім власних надходжень бюджетних установ, зміни до спеціального фонду кошторису проводяться у визначеному порядку. Він вимагає, щоб після внесення змін до бюджетного розпису були складені звіти про внесення змін до бюджету, а також зведення показників спеціального фонду кошторису. Крім того, Управління ДКС України у Тиврівському районі веде облік розпоряджень або розподілів щодо зарахування асигнувань. Кількість розподілів по Управлінні ДКСУ у Тиврівському районі з 2020 по 2022 рік стабільно зростала, але кількість

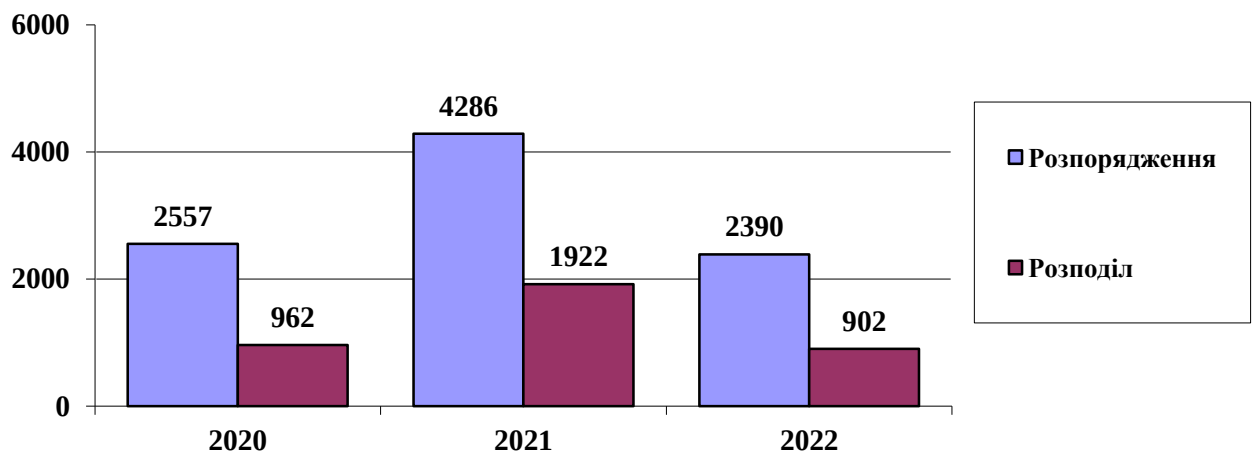
прийнятих розпоряджень суттєво відрізнялася (рис. 2.2).

Таблиця 2.1

**Кількості та обсяги зареєстрованих довідок та їх змін в УДКСУ у
Тиврівському районі Вінницької області протягом 2020-2022 рр.**

Назва бюджету	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
	Чисельність (шт.)	Сума (грн)	Чисельність (шт.)	Сума (грн)	Чисельність (шт.)	Сума (грн)
Державний	423	471586,03	789	2587471,36	569	1698522,25
Обласний	586	1045198,2	963	28258741,25	789	7506018,2
Міський	991	23233987,21	925	39884698,01	896	63938409,7
Селищний	689	37903990,11	1587	49558456,89	1486	11021552,58
Разом	2689	62654761,6	4264	120289368	3740	84164502,7

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі
Вінницької області.

**Рис. 2.2. Кількість зареєстрованих розпоряджень та розподілів по
Управлінні ДКСУ у Тиврівському районі Вінницької області у період з
2020-2022 рр., од.**

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі
Вінницької області.

У день надходження коштів органи ДКС України перераховують їх відповідно розпоряджень та розподілів до наказів місцевих фінансових органів. Розпорядження, які надходять після закінчення операційного дня, повинні бути виконані на наступний день. На основі виписки з особового рахунку, яку орган

ДКСУ готує для головного розпорядника та розпорядника нижчого рівня, розробляє та подає розподіл бюджетних асигнувань на перерахування бюджетних коштів у паперовій та електронній формі.

Органи ДКСУ перевіряють, чи відповідає цей розподіл залишкам на рахунках і бюджетним асигнуванням спеціального фонду розпорядників бюджетних коштів відповідно до кодів економічної класифікації видатків і кредитування бюджету. Якщо за результатами перевірки виявлено невідповідності, розподіл повертають на доопрацювання з поясненням причини та дати повернення, а також візуванням відповідальної особи. Відповідно до порівняння на рис.2.2, обсяги розпорядження та розподілу значно варіювалися протягом останніх трьох років. У 2022 році вони зменшилися порівняно з 2021 роком, коли був введений воєнний стан, що обмежило бюджетний ресурс і призвело до збільшення фінансування на оборону.

2.2. Діяльність органів казначейства в обслуговуванні розпорядників та одержувачів бюджетних коштів на стадії взяття бюджетних зобов'язань та проведення платежів

Законодавство чітко регулює процеси реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників і одержувачів бюджетних коштів в органах казначейства [5, 11]. Бюджетне зобов'язання визначається як «...будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно здійснити платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому» [5], згідно з чинним законодавством.

Відповідно до процедури реєстрації бюджетних зобов'язань розпорядник коштів повинен подати до органу ДКСУ реєстр бюджетних зобов'язань розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів, який має бути представлений як у паперовій, так і в електронній формі. Крім того, необхідно подати оригінали

документів або їхні завірені копії, які підтверджують виконання бюджетного зобов'язання [12]. Подані розпорядниками реєстру та підтверджуючі документи повинні бути перевірені, щоб переконатися, що вони відповідають даним у реєстрі. Документи, які підтверджують факт взяття бюджетного зобов'язання, включаючи фінансове зобов'язання, повертаються розпоряднику з відміткою «zareєстровано та взято на облік» після цієї перевірки.

Фінансове бюджетне зобов'язання є окремим видом бюджетного зобов'язання, яке означає, що одержувач зобов'язаний сплатити гроші, необхідні для виконання замовлення. Органи ДКСУ зобов'язані реєструвати бюджетні зобов'язання щодо здійснення видатків, щоб переконатися, що вони відповідають бюджетним асигнуванням і паспорту бюджетної програми. Бюджет несе відповідальність у момент укладення угоди [11].

У деяких випадках бюджетні фінансові зобов'язання можуть бути зняті з реєстрації. У цьому випадку ДКСУ повинні отримати Реєстр фінансових зобов'язань разом із іншими документами, такими як накладна, акт передачі тощо, щоб підтвердити повернення товару постачальникові з поясненням причин. Такими причинами можуть бути такі речі, як невідповідність товару умовам договору, рішення суду щодо обсягу та якості виконаних робіт, наданих послуг, додаткова угода про зміну умов договору та інші. Зняття з обліку бюджетних зобов'язань, у тому числі фінансових, вимагає внесення відповідних даних у реєстри зі знаком «мінус». Органи ДКСУ можуть відмовитися від реєстрації бюджетних зобов'язань, у тому числі фінансових, у певних ситуаціях, визначених бюджетним законодавством. Бюджетне законодавство також регулює процедуру реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань, які беруть розпорядники коштів місцевого бюджету. Ці правила застосовуються при взятті бюджетних фінансових зобов'язань за поточними видатками.

Бюджетні фінансові зобов'язання та zareєстровані бюджетні зобов'язання в Тиврівському районі Вінницької області постійно зростають. Зокрема, таких бюджетних зобов'язань було zareєстровано 34,4 тис. од. на загальну суму 36,11 млн. грн.. у 2020 році. У наступному році кількість зобов'язань у Тиврівському

районі, які були зареєстровані органами ДКСУ, стрімко зросла до 44,1 тис. од. на загальну суму 119,3 млн. грн. Реєстрація бюджетних зобов'язань у 2022 році значно знизилася до 37,8 тис. од., що становить 87,9 млн. грн.

Це пов'язано з військовою агресією та військовим станом в країні (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Кількість зареєстрованих бюджетних та фінансових зобов'язань в
Управлінні ДКСУ у Тиврівському районі Вінницької області у період
2020-2022 рр.**

Бюджет	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
	шт.	Тис. грн	шт.	Тис. грн	шт.	Тис. грн
Державний	1523	901,6	1689	2587,5	1298	1998,5
Обласний	9101	7145,2	10321	28958,7	9032	16106,0
Міський	10236	21154,0	13452	34854,7	10258	32859,4
Селищний	13601	32904,0	18636	52858,5	17200	36881,6
Разом	34461	62104,8	44098	119259,7	37788	87845,5

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі
Вінницької області.

У 2020 році селищний бюджет мав найбільше зареєстрованих бюджетних зобов'язань — 32,9 млн грн. Але за кількісним критерієм селищний бюджет мав найбільше зобов'язань у 2021 році — 52,8 млн. грн. Через введення в країні надзвичайного стану у 2022 році значне зменшення реєстрації зобов'язань до 36% порівняно з 2021 роком.

Обсяг фінансових зобов'язань, які не були прийняті, знаходиться в Управлінні Державної казначейської служби України у Тиврівському районі Вінницької області з 2020 по 2022 рік (табл. 2.3). Як свідчать дані табл. 2.3, незареєстровані бюджетні зобов'язання зросли за останні роки. З 2020 року вони становили 49,1 млн. грн., а в 2022 році становлять 64,2 млн. грн., або в 1,2 рази більше. Це пов'язано з тим, що загальна сума незареєстрованих зобов'язань з року в рік зменшується, а загальна сума зменшилася майже вдвічі за цей період часу. Спостерігається також зміна структури незареєстрованих бюджетних зобов'язань. Якщо у 2020 році приблизно 60% загального їх обсягу

припадало на юридичні зобов'язання (30,8 тис. грн.), то у 2022 році частина незареєстрованих юридичних і фінансових зобов'язань практично вирівнялась.

Таблиця 2.3

**Обсяг не зареєстрованих бюджетних зобов'язань та фінансових зобов'язань
в Управлінні ДКС України у Тиврівському районі Вінницької області у
період з 2020-2022 рр.**

Назва зобов'язання	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
	кількість шт.	сума грн	кількість шт.	сума грн	кількість шт.	сума грн
Юридичні зобов'язання	358	31314,7	422	45115,9	296	36979,1
Фінансові зобов'язання	52	19287,6	25	24319,5	23	25693,5
Разом	410	50602,3	447	69435,4	319	62672,6

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі
Вінницької області.

Бюджетний кодекс України також встановлює певну відповідальність для розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, якщо вони не реєструють і не обліковують бюджетні зобов'язання. У разі нереєстрації таких зобов'язань застосовуються заходи впливу. Чітко визначено процедуру реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань (в тому числі фінансових) розпорядників коштів бюджету чи одержувачів коштів в органах ДКС України. Терміни реєстрації цілком обґрунтовані та враховують час, необхідний розпорядникам коштів для виконання операцій.

Органи ДКС України забезпечують розрахунково-касове обслуговування розпорядників бюджетних коштів відповідно до порядку, який регулює організаційні відносини при здійсненні казначейського обслуговування місцевих бюджетів між територіальними органами ДКС України та іншими учасниками бюджетного процесу. Таке обслуговування включає оплату з рахунків розпорядників бюджетних коштів, спеціальних реєстраційних рахунків і рахунків одержувачів бюджетних коштів, які відкриті в органах Казначейства України відповідно до планових показників.

Управління ДКС України у Тиврівському районі веде відповідний Журнал реєстрації попереджень для реєстрації невиконання бюджетних зобов'язань. Відповідні Методичні рекомендації визначили формат журналу [15].

Контроль за цільовим використанням бюджетних коштів є важливою частиною роботи органів ДКС України при казначейському обслуговуванні розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Таким чином, можна виділити такі категорії контролю:

- поточний контроль, який використовується для впровадження контрольних заходів під час оплати рахунків розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів.

- попередній контроль, який перевіряє бюджетні зобов'язання розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів на етапі реєстрації;

Органи ДКС України відповідають за контроль за відповідністю взятих бюджетних зобов'язань бюджетним асигнуванням відповідно до паспорту бюджетної програми та економічних характеристик. Розпорядники та одержувачі бюджетних коштів несуть відповідальність за взяття зобов'язань і неефективне та нецільове використання бюджетних коштів.

Здійснення платежів можна здійснити на основі платіжних інструкцій, але вони повинні бути підтверджені відповідними бюджетними зобов'язаннями та бюджетними фінансовими зобов'язаннями в межах залишків для обліку відкритих асигнувань [7]. Для оплати зареєстрованих бюджетних фінансових зобов'язань необхідно надати підтверджені документи. Розпорядник (одержувач) бюджетних коштів може відкликати платіжні інструкції з органу Державної КС України до моменту переказу коштів з його рахунка. Платіжні доручення можуть бути відкликані лише в повному обсязі.

Бюджетні показники виконання, обсяги та структура видатків визначаються фінансовим обслуговуванням розпорядників і одержувачів бюджетних коштів. Аналіз виконання бюджету, який проводиться за допомогою

оперативної, квартальної та річної звітності, є важливою частиною діяльності органів ДКС України. Розглянемо бюджет Гніванської міської ради, який обслуговується в управлінні Державної казначейської служби в Тиврівському районі Вінницької області, щоб з'ясувати, як органи ДКС України обслуговують розпорядників коштів та інших клієнтів.

Як свідчать дані рис. 2.3., провідними напрямками використання коштів загального фонду міського бюджету є фінансування соціального захисту та забезпечення населення (31% від загального обсягу), а також видатки на освіту – 19%. Важливими функціональними напрямками, на які спрямовують бюджетні кошти міського бюджету є охорона здоров'я (15% загальних видатків) та житлово-комунальне господарство (14%). Найменшу питому вагу у структурі видатків Гніванського міського бюджету займають видатки на культуру і мистецтво – 3%, державне управління – 5%, видатки на проведення робіт по ремонту доріг – 4% та фінансування фізичної культури та спорту – 1%.

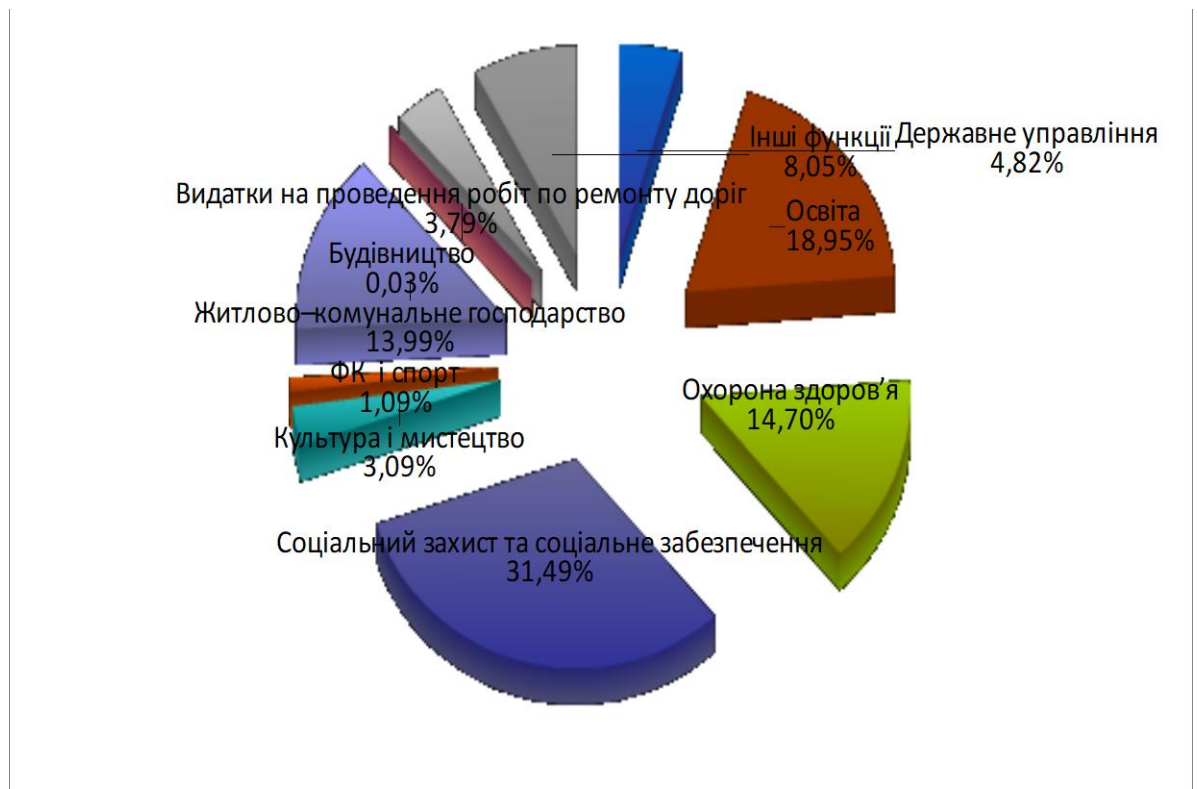

Рис. 2.3. Схема видатків Гніванської територіальної громади за загальним фондом у 2022 році %

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі Вінницької області.

Що стосується видатків Гніванської територіальної громади виділялися

на інвестиції, спостерігається розбіжність, оскільки фінансування за деякими напрямками відсутнє взагалі, а за іншими становить від 41 до 81%. Таким чином, загальний рівень виконання планових показників видатків міського бюджету за спеціальним фондом склав 81,1%. Це пов'язано зі складністю підготовки договорів і всієї документації, яка вони включають.

Як показано в табл. 2.4, видатки на заробітну плату та нарахування на заробітну плату податків по загальному фонду та спеціальному фонду Гніваньського територіального округу Тиврівського району у 2022 році виконані майже на 99,9%. Крім того, видатки на придбання товарів і послуг, надання субсидій і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям) демонструють високий рівень виконання. Але за загальним фондом виконання планових призначень на оплату комунальних послуг і енергії становить лише 71,2%, тоді як у спеціальному фонді ці видатки повністю виконані.

Таблиця 2.4

**Економічні показники виконання видатків по загального фонду
Гніваньського міського бюджету Тиврівського району у 2022 році**

Назва видатків	бюджет Гніваньської територіальної громади					
	фонд загальний			фонд спеціальний		
	Затв.план на рік зі змінами	Використано	%	Затв.план на рік зі змінами	Використано	%
Заробітна плата з нарахуваннями на зароб.плату	196382,9	189397,0	92,6	2047,8	2047,8	100,0
Витрати на комінальні послуги та енергоносії	18527,9	18124,6	95,4	162,0	162,0	100,0
Оплата товарів та послуг	226670,8	186371,2	72,3	18605,3	1800,1	98,2
Субсидії і поточні трансферти підпр. (організаціям та установам)	357813,4	309672,2	87,7	9,1	9,1	100,0
Заходи по реалізації державних та регіональних програм	82963,7	81382,7	98,5	7638,9	7243,9	93,9
Інші поточні видатки	142,1	139,1	97,1	113,8	113,8	100,0
Капітальне будівництва	0,0	0,0	0,0	18628,7	18203,2	95,2
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	0,0	0,0	0,0	20369,2	20011,7	97,5
Капітальний трансферти	0,0	0,0	0,0	33998,1	24873,4	76,3
Реконструкція та реставрація об'єктів	0,0	0,0	0,0	50315,7	19139,7	33,5
Капітальні ремонт	0,0	0,0	0,0	80872,8	59348,4	78,2
Разом	882500,8	168786,8	92,4	232761,4	152953,1	81,2

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі Вінницької області.

Таким чином, результати дослідження свідчать про те, що органи ДКС України належним чином організовують казначейське обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, яке має тенденцію до покращення. Це підтверджує дані про те, що кількість незареєстрованих бюджетних зобов'язань зменшилася, а рівень виконання видатків місцевого бюджету зріс як у загальному, так і в спеціальному фондах.

2.3. Організація контрольної та облікової роботи органів казначейства в процесі обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

Облікове обслуговування та звітність про виконання місцевих бюджетів здійснюється органами ДКСУ. Оскільки належне ведення обліку дає можливість реалізувати функцію контролю на етапі зарахування доходів і здійснення видатків. Облік і звітність про виконання бюджету, а також облік і звітність розпорядників і одержувачів бюджетних коштів є важливими аспектами бюджетного процесу, оскільки прийняття рішень для управління залежить від ретельного аналізу облікових даних. Наскільки повною та достовірною є вихідна інформація, яка формується на основі даних обліку та звітності, залежить від обґрунтованості управлінських рішень.

Положення «Про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України» створює правові основи бухгалтерського обліку та звітності. Для виконання місцевих бюджетів органи казначейства повинні вести бухгалтерський облік і звітувати за єдиними методами та організацією. Згідно з рис. 2.4, бухгалтерський та управлінський облік в органах ДКСУ базуються на спільній теоретичній та інформаційній основі. Однак вони відрізняються за формою та періодичністю розрахунку даних.

Рис. 2.4. Системи бухгалтерського обліку із виконання бюджетів в органах Державної КС України

Примітка: розроблено автором

Первинні документи, необхідні для ведення бухгалтерського обліку виконання бюджетів, складаються в процесі здійснення операцій або після їх закінчення, якщо це неможливо зробити вручну. Якщо існує можливість отримання документів у паперовій формі, використання електронної форми документації дозволено.

Бухгалтерський облік в органах Державної КС України має базуватися на дотриманні певних принципів. Законність, достовірність, повнота, суттєвість, доречність, безперервність, відкритість, незалежність та стійкість — це деякі з принципів, які використовуються в чинному законодавстві. Усі рівні казначейського обслуговування ведуть облік бюджетних операцій відповідно до таких напрямків: облік ресурсів бюджету, облік доходів, облік видатків, облік кредитних операцій і облік фінансування бюджету.

Органи ДКС України повинні вести такі обов'язкові реєстри аналітичного та синтетичного обліку операцій під час обслуговування місцевих бюджетів: книги, особові картки, оборотно-сальдові та сальдові відомості, оборотно-сальдові та сальдові баланси рахунків тощо. Цей набір документів дозволяє накопичувати інформацію в хронологічному, систематичному та комбінованому

порядку, що дозволяє згрупувати та узагальнити інформацію з первинних документів. При безпосередньому здійсненні операцій записи у регістрах відображаються на основі документів первинного обліку.

Проходження та відображення в бухгалтерському обліку операцій з бюджетними коштами під час виконання бюджету:

- використовувати аналітичні рахунки для створення оборотно-сальдових і сальдових даних;
- складати звіти про виконання бюджетів.
- прийняття, перевірка та створення первинних документів;
- облік руху коштів на аналітичних рахунках;
- створення оборотно-сальдових і сальдових даних на аналітичних рахунках.

Системність казначейського контролю тісно пов'язана з його суцільністю, оскільки він не може бути вибіркоvim. Оскільки існує цілісність казначейського контролю в обслуговуванні розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, може бути добре управлінний. Якщо це так, непередбачене використання бюджетних коштів не тільки неможливо, але й нелогічно.

Одним із найважливіших видів фінансового контролю є нагляд за органами ДКС України під час обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Системність, попередність, динамізм і оперативність є основними характеристиками казначейського контролю. Системність означає, що дії органів казначейства об'єднані в одну систему, яка працює з однією метою. Виконання повноважень, наданих органам казначейства, демонструє системність казначейського контролю. Орган казначейства вищого рівня має можливість контролювати елементи, які підлягають контролю органів казначейства нижчого рівня.

У попередньому казначейському контролі більшість контрольних заходів здійснюється перед операціями, а контрольні дії рідко здійснюються ретроспективно. Попередній контроль означає, що органи казначейства

перевіряють відповідність встановлених параметрів процесам, які ще не завершилися.

Казначейський контроль запобігає таким ситуаціям, якщо ретроспективний контроль має на меті виявлення та усунення відхилень. Зокрема, контроль над реєстрацією зобов'язань і проведенням платежів запобігає неефективному використанню бюджетних коштів. При проведенні казначейського контролю розпорядникам коштів немає обмежень щодо того, як використовувати кошти бюджету в межах затверджених бюджетних призначень.

Динамізм і оперативність є важливими характеристиками казначейського контролю в умовах, коли зовнішнє середовище постійно змінюється. Остання ознака надзвичайно важлива для казначейського контролю, оскільки необхідно ефективно контролювати виконання бюджетів усіх рівнів і реагувати на зміни в бюджетній сфері. Однак, щоб забезпечити ефективність казначейського контролю, не варто поспішати та використовувати неперевірені методи контролю. Це може призвести до розбалансування всього процесу управління видатками бюджету.

Узагальнивши основні ризики казначейського контролю, звернемо увагу на те, як органи казначейства виконують свої рішення. Рис. 2.6 показує послідовність операцій з бюджетними коштами в процесі казначейського контролю.

**Рис. 2.6. Етапи контролю органів казначейства
В обслуговуванні розпорядників коштів та інших клієнтів**

Примітка: розроблено автором

Попередній контроль за використанням бюджетних коштів (рис. 2.7) змістовно включає оцінку того, чи можливе подальше обслуговування розпорядників бюджетних коштів, у зв'язку з чим контролюється фактична наявність бюджетних коштів для взяття нових зобов'язань. Цей етап казначейського контролю, однак, передбачає використання одного казначейського рахунку для прогнозування руху бюджетних коштів. Таким чином, перевіряють наявність нових зобов'язань розпорядників бюджетних коштів і оцінюють потенційні наслідки цих дій.

Структуризація процесу казначейського контролю на етапи дозволяє конкретизувати об'єкти контролю відповідно до кожного етапу, а також деталізувати методи та техніки, які застосовуються. Виокремлення етапів контролю також дає можливість деталізувати його цілі та підвищити оперативність контрольних процедур, а також визначити особливості взаємодії органів казначейства та розпорядників коштів бюджету.

Поточний контроль казначейства полягає в тому, щоб переконатися, що платіжні документи відповідають затвердженому бюджету бюджетної установи

та щоб переконатися, що всі необхідні первинні підтверджувальні документи є надані для проведення платежів. Таким чином, поточний контроль здійснюється під час оплати бюджетних рахунків розпорядників (одержувачів).

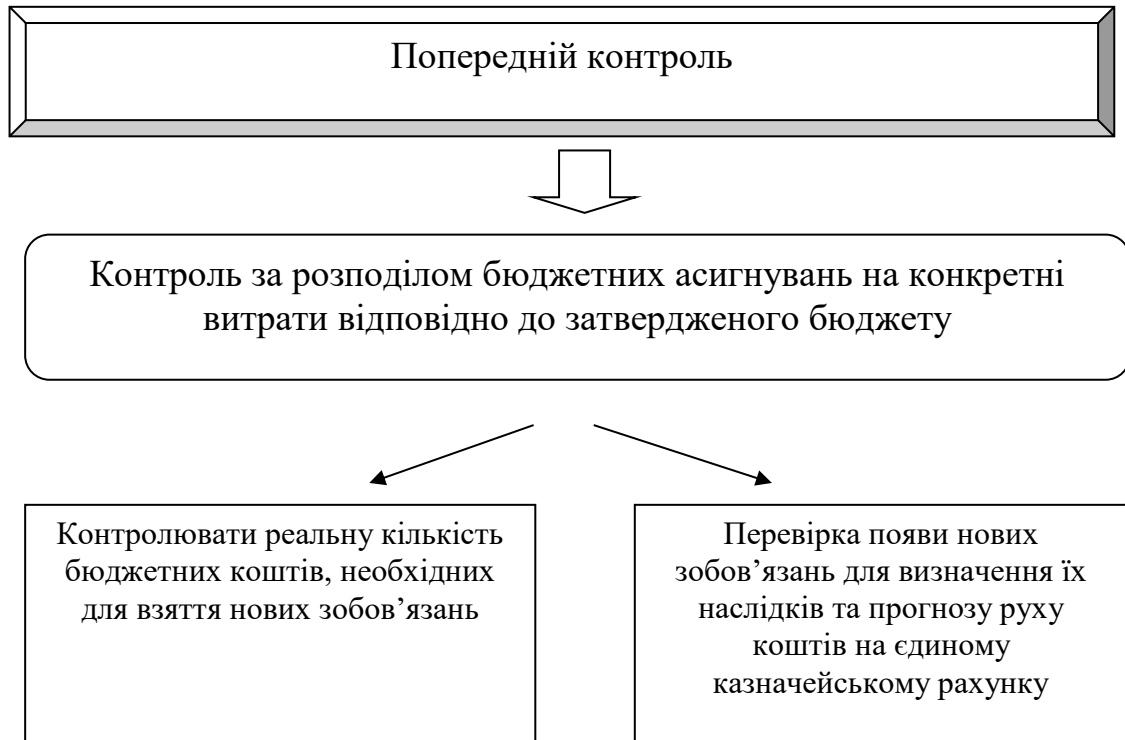

Рис. 2.7. Попередній контроль за використанням бюджетних коштів органами казначейства

Примітка: розроблено автором

Однак у реальному житті органи ДКС України часто не мають підстав оплачувати рахунки розпорядників або одержувачів бюджетних коштів через порушення бюджетних правил. У цьому випадку до платіжної інструкції додається попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства та вимога про усунення порушень. Протокол про порушення бюджетного законодавства може включати додаткові заходи впливу на порушників.

Наразі казначейський контроль здійснюється відповідно до певних принципів. Пунктиром показано, як різні суб'єкти взаємодіють при використанні бюджетних коштів. Зокрема, для погашення заборгованості розпорядника бюджетних коштів перед кредиторами та бюджетом таким чином визначені умови здійснення платежу.

Як показано на рис. 2.9, кількість порушень бюджетного законодавства в Тиврівському районі Вінницької області поступово зменшується. Це підтверджує ідею про те, що платіжна дисципліна має зростати. Зокрема, Управління ДКСУ у Тиврівському районі виявило 83 порушення бюджетного законодавства, допущені розпорядниками та одержувачами коштів місцевих бюджетів на загальну суму 586,72 тис. грн. У 2021 році було попереджено 69 порушення, на загальну суму 363,93 тис. грн. Однак кількість попереджених органом казначейства порушень бюджетного законодавства розпорядниками та одержувачами коштів місцевих бюджетів у 2022 році зменшилася в 1,8 рази до 43 випадків на загальну суму 52,82 тис. грн. Такий темп показує, що діяльність УДКСУ у Тиврівському районі є ефективною.

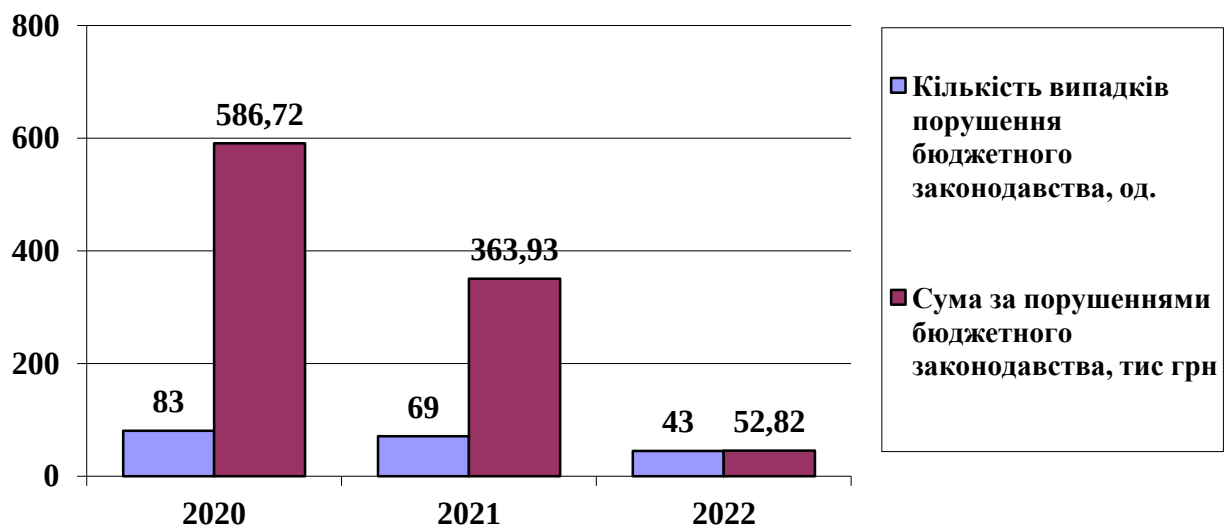

Рис. 2.9. Випадки порушень бюджетного законодавства УДКСУ у Тиврівському районі Вінницької області протягом 2020–2022 років

Примітка: опрацьовано за даними Управління ДКСУ в Тиврівському районі Вінницької області.

Незважаючи на позитивні результати, проблема попереднього контролю органами казначейства є актуальною, оскільки посадові особи розпорядників і одержувачів бюджетних коштів не повністю володіють правилами належного виконання видатків бюджету. Крім того, потрібно більше уваги при прийнятті та підготовці посадових осіб, які відповідають за дотримання фінансової

дисципліни.

Однак розпорядники та одержувачі бюджетних коштів рідко сприймають вимоги органів казначейства дотримуватися законодавства при здійсненні платежів як втручання в управління місцевим бюджетом. Крім того, низький рівень досвіду та навичок у використанні ІТ-технологій, а також плинність кадрів, що вимагає постійного консультування фахівців органу казначейства, впливають на якість роботи розпорядників бюджетних коштів щодо дотримання бюджетного законодавства.

Висновок до розділу 2

Реєстрація місцевий бюджет здійснюється за розписом. Органи ДКС України не тільки реєструють зміни бюджетних асигнувань загального та спеціально фондів, але й здійснюють видатки за спеціальним фондом місцевого бюджету за рахунок власних надходжень. У Тиврівському районі УДКС України веде облік розпоряджень та розподілів, щодо зарахування асигнувань. Кількість розподілів по ДКСУ у Тиврівському районі зросла з 2020 по 2022 рік, але кількість прийнятих розпоряджень значно варіювалася протягом років.

Обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів на етапі встановлення бюджетних асигнувань є важливою частиною роботи органів державного казначейства. У цей період часу кількість розпорядників коштів, які обслуговуються органами ДКСУ у Тиврівському районі, зменшилася. У 2022 році вони становили 33 установи. Це пов'язано з закриттям багатьох бюджетних установ через оптимізацію соціальної сфери та реформу децентралізації.

Бюджетні фінансові зобов'язання та зареєстровані бюджетні зобов'язання в Тиврівському районі Вінницької області постійно зростають. У 2021 році було зареєстровано більше бюджетних зобов'язань, ніж у минулому році, до 44,1 тис.

од. Через обмежений бюджетний ресурс і необхідність збільшити фінансування оборони країни, у 2022 році було зареєстровано 37,8 тис. зобов'язань.

Бюджетний кодекс України також встановлює певну відповідальність для розпорядників бюджетних коштів, якщо вони не реєструють і не обліковують бюджетні зобов'язання. За останні роки спостерігається тенденція до зростання незареєстрованих бюджетних зобов'язань. У 2020 році вони становили 50,6 млн. грн., але в 2022 році становили 69,4 млн. грн., або в 1,3 рази більше. Це пов'язано з тим, що загальна сума незареєстрованих зобов'язань з року в рік зменшується, а загальна сума зменшилася майже вдвічі за цей період часу.

Розділ 3

ПРОБЛЕМИ ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ РОЗПОРЯДНИКІВ ТА ОДЕРЖУВАЧІВ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

3.1. Проблеми та шляхи вдосконалення казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

На сучасному етапі бюджетної реформи в Україні обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів є важливою частиною забезпечення та підвищення стабільності та захищеності бюджетної системи. Виконання бюджету є важливим етапом бюджетного процесу, на якому визначаються цілі та програми соціально-економічного розвитку держави. Казначейська система працює, щоб забезпечити прозоре та ефективне виконання бюджету, забезпечити безперервне фінансування всіх учасників бюджетних відносин і раціонально оптимізувати бюджетні потоки відповідно до реальних потреб. У цьому контексті важливо пояснити сутність і перспективи казначейського обслуговування Державного бюджету України.

Державне казначейство України все більше стикається з проблемою пошуку та впровадження нових методів управління грошовими потоками в умовах сучасної державної трансформації та введення воєнного стану. Ці методи повинні перш за все забезпечувати ефективне обслуговування бюджетних коштів із дотриманням принципів ефективності, прозорості, справедливості та цільового спрямування.

У зв'язку зі змінами законодавства та обстановки в країні необхідні додаткові дослідження та вдосконалення процедур казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Основним завданням ДКСУ на сучасному етапі в Україні є сприяння оптимальному управлінню державними фінансовими ресурсами. Сьогоднішні труднощі, пов'язані з виконанням бюджетів усіх рівнів, відображають складну соціально-

економічну ситуацію, яка існує в Україні. Ситуація щодо забезпечення збалансованості та фінансування запланованих заходів ускладнилася через скорочення реальних доходів бюджету та збільшення видатків на оборону. Переваги казначейського обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів свідчать про те, що воно є достатньо ефективним і доцільним. Але через низку проблем, які виникли під час обслуговування розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів, органи ДКСУ повинні покращити та оптимізувати процедури казначейського обслуговування.

В загальному можна виділити такі основні проблеми казначейської системи обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів:

1. Немає чіткого розподілу обов'язків між органами казначейства щодо обслуговування клієнтів;
2. Недостатньо нагляду за недопущенням бюджетних правопорушень у діяльності розпорядників і одержувачів бюджетних коштів підрозділів ДКСУ;
3. Складна форма звітності що до використання коштів;
4. Немає єдиної системи бухгалтерського обліку;
5. Недостатнє забезпечення соціальних потреб працівників ДКСУ, а також матеріально-технічного забезпечення підрозділів.

Таким чином, рекомендується вдосконалити систему казначейського обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів у наступних напрямках:

- 1) Підвищити вимоги до підрозділів щодо виконання завдань і функцій, передбачених законодавством, і забезпечити щорічне підвищення кваліфікації працівників;
- 2) Забезпечити чітку розподіл функцій управління та управління щодо обслуговування одержувачів бюджетних коштів і розпорядників в органах ДКСУ;

3) встановлення нагляду за використанням бюджетних коштів органами казначейства та посилення діяльності Департаменту казначейства та управління фінансовими правопорушеннями (ДКСУ);

4) Зменшення складності звітності про використання бюджетних коштів, а також виконання бюджетів і кошторисів;

5) удосконалити систему бухгалтерського обліку, щоб вона відповідала національним стандартам державного сектору;

6) Щоб відповідати чинним міжнародним стандартам у роботі ДКСУ, необхідно впроваджувати відповідні нові форми та методи діяльності казначейства;

7) Використання досвіду інших країн для покращення казначейських процедур виконання бюджету на всіх рівнях.

Крім того, є проблеми з технічним забезпеченням органів казначейства. Більша частина комп'ютерного обладнання потребує модернізації, особливо щодо найвищих органів казначейства. З кожним роком зростає кількість оброблених документів органами казначейства, тому необхідно покращити технічні можливості сервісу та обладнання, призначеного для зберігання баз даних. Казначейство та інші фінансові органи держави, а також основні компоненти внутрішньої платіжної системи потребують вдосконалення та телекомунікаційних каналів.

У той час як система електронних платежів Національного банку України ефективно використовується банківськими установами для здійснення міжбанківських переказів у режимі реального часу, органи казначейства використовують модель обслуговування кореспондентського рахунку, яка поєднує міжбанківські перекази як у файловому, так і у режимі реального часу, але лише у файловому режимі. Таким чином, казначейство повинно також використовувати нові технології для міжбанківських переказів, які займають в десятки разів менше часу.

Оскільки відкриття бюджетних рахунків органів казначейства є однією з найважливіших частин процесу касового виконання бюджетів, помилки на

цьому етапі можуть мати значний негативний вплив на всі наступні етапи. Існуюча процедура відкриття та використанні рахунків для зарахування бюджетних надходжень має низку значних недоліків, якщо є незначні недоліки в процесі відкриття та функціонування видаткових рахунків. Щорічне перевідкриття рахунків є головним питанням. На початку бюджетного періоду органи Державного казначейства України відкривають бюджетні рахунки та закривають їх не пізніше 31 грудня або на останній день іншого бюджетного періоду. Це передбачено Бюджетним кодексом України.

Законодавство не містить визначення слова «закриття рахунків». В економічній літературі «закриття рахунку» означає припинення роботи певного рахунку. Крім того, щороку органи казначейства створюють нові рахунки, що призводить до помилкового зарахування надходжень до бюджету.

Розрахунково-касове обслуговування клієнтів також є одним із основних завдань Державного казначейства та його територіальних органів. На сьогоднішній день органами казначейства проводиться впровадження СДО клієнтів, яке надає доступ до ресурсів інформаційного середовища ДКС України. Це включає в себе використання електронного цифрового підпису для формування та передачі платіжних документів до органів казначейства, доступ до інформації щодо бюджетних зобов'язань і бюджетних фінансових зобов'язань, завантаження розподілів відкритих асигнувань і розпоряджень про виділення Обмін великою кількістю документів з клієнтами є однією з проблем у обслуговуванні територіальними органами Державного казначейства України розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів. Обмін великою кількістю інформації на паперових носіях не завжди швидко і зручно.

Головним бухгалтерам у разі потреби важко відвідувати районні Управління державного казначейства через транспортне сполучення та значне віддалення від окремих клієнтів у разі потреби (проведення видатків, розподіл коштів на окремі реєстраційні рахунки тощо). Банки вирішили подібну проблему запровадженням системи «Клієнт банку — банк», яка на

сьогоднішній день добре використовується для обслуговування клієнтів. Місцеві бюджети отримали багато переваг від впровадження спеціальної програми «Клієнт казначейства — казначейство». Це включало більш розумне використання робочого часу, більшу оперативність у наданні планових показників і отримання інформації про рух коштів на рахунках, зниження витрат на відрядження та інші проблеми. Однак для впровадження даної системи необхідно регулювати низку питань. Окрім розробки даного програмного забезпечення, необхідно також забезпечити розпорядників коштів комп'ютерною технікою та зв'язком між ними та органами казначейства. Питання захисту інформації також потребують вирішення. Крім технічного забезпечення необхідно забезпечити кадри.

Казначейство зараз є одним із найкращих державних органів у використанні ІТ-технологій. Згідно з визначенням, інформаційні технології, також відомі як ІТ-технології, складаються з набору методів, які дозволяють ефективно організувати роботу людей, які працюють над обробкою та зберіганням інформації.

Впровадження інформаційних технологій у будь-якій сфері вимагає застосування складної наукомісткої техніки, значних стартових витрат і значної підготовчої роботи. Розробка математичного забезпечення та створення інформаційних потоків у системах підготовки фахівців є першими кроками використання ІТ-технологій.

Упровадження цих технологій у процес казначейського обслуговування бюджетів дозволяє запровадити систему дистанційного обслуговування клієнтів казначейства. Мета СДО полягає в тому, щоб усі учасники бюджетного процесу та органи ДКСУ мали міцні та ефективні зв'язки. Це дозволить підвищити якість обслуговування клієнтів. СДО забезпечує електронний обмін документами між органами казначейства та учасниками бюджетного процесу та дозволяє всім користувачам працювати в одній інформаційній телекомунікаційній системі. СДО дозволяє клієнтам обробляти платежі та отримувати необхідні звіти через Інтернет у будь-який час.

Система віддаленого фінансового документообігу пропонує можливості для організації юридично значущого та захищеного документообігу, а також для процесу реєстрації, обробки, консолідації та зберігання бюджетних даних, а саме:

- створювати документи за допомогою зовнішніх систем, ручного введення або копіювання з уже існуючих документів;
- друкувати документи як на місцевих, так і на мережевих принтерах; вести архів документів;
- шифрувати та розшифрувати документи;
- створювати та перевіряти електронний підпис документа; перевіряти правильність заповнення документів, відповідність довідників, наявність підписів і зміни стану;
- експортувати документи в зовнішні системи;
- забезпечити доставку документів між одержувачами та відправниками.

Розробка системи електронної оплати грошових зобов'язань розпорядників та одержувачів бюджетних коштів є однією з цілей розвитку СДО. Основною метою цих заходів є створення умов для інтеграції процедур управління державними закупівлями, а також виконання бюджетної системи держави. Упровадження СДО для клієнтів ДКСУ стикається з великою проблемою через поганий телекомунікаційний зв'язок в окремих регіонах України. Таким чином, очікування щодо впровадження технологій дистанційного обслуговування пов'язані з загальною модернізацією інформаційних мереж країни.

Отже, як показано на рис. 3.1, введення СДО за допомогою ПТК «Клієнт казначейства – казначейство» із застосуванням цифрового підпису створює умови для реалізації важливих функцій органів казначейства.

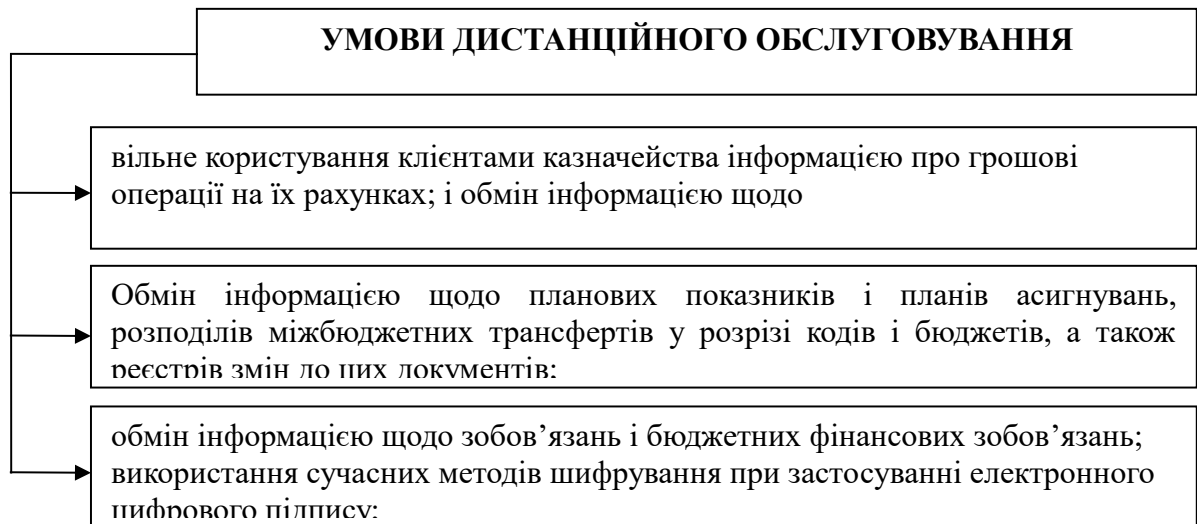

Рис. 3.1. Умови дистанційного обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

Примітка: розроблено автором

Отже, за допомогою системи дистанційного обслуговування клієнтів органів казначейства можна:

- забезпечити захист інформаційної системи ДКСУ, яка є надзвичайно важливою в умовах зовнішньої агресії щодо України;
- дозволити органам місцевого самоврядування відстежувати стан бюджетних рахунків у режимі реального часу;
- забезпечити економію бюджетних видатків шляхом зменшення витрат на друк і передачу документів, а також економію часу.
- упорядкувати всі етапи обслуговування клієнтів казначейства під час виконання бюджетів;
- зменшення постійних видатків на обслуговування бюджетів;
- забезпечити швидку обробку та передачу інформації, що значно зменшить час, необхідний для обслуговування бюджетів.

Необхідно зазначити, що, враховуючи всі переваги цього проекту, його реалізація не вимагає значних витрат, як показано в табл. 3.2. Для клієнтів Державна казначейська служба України надає безкоштовні послуги, такі як генерація ключів ЄЦП; використання клієнтами СДО через ПТК «Клієнт

Казначейства – Казначейство», яке не потребує щомісячної абонементної плати; і технологічну підтримку клієнтів щодо використання СДО. Клієнтам потрібно купити спеціальні флеш-накопичувачі з необхідним ступенем захисту, щоб працювати СДО. Одна організація повинна мати три носіїв (директора, операціоніста та бухгалтера), а також один резервний.

Таблиця 3.2

Порівняльні характеристики обслуговування традиційним методом і обслуговування через СДО в органах ДКСУ

Паперове обслуговування клієнтів	Здійснення обслуговування через СДО
Частина документів для органів казначейства подається в електронному вигляді у вигляді транспортних файлів, які зберігаються на змінних носіях.	Відсутні транспортні файли. Риск вірусного зараження комп'ютерів відсутній.
Клієнти витрачають гроші на витратні матеріали, коли готують документи для органів казначейства.	Для органів казначейства всі документи готуються в електронному вигляді. Відсутні витратні матеріали.
Існує ймовірність вірусного зараження комп'ютерів казначейства та його клієнтів.	Документи, пов'язані з органами казначейства, передаються через Інтернет. Відсутнє витрачання робочого часу персоналу казначейства, а також коштів на проїзд.
Прямий зв'язок працівників казначейства з працівниками їхніх клієнтів Корупція є можливою.	Автоматично створюється електронна виписка.
Неможливо отримати в режимі реального часу інформацію про статус документів і залишок коштів на рахунку.	Працівники казначейства не витрачають свого робочого часу та фінансових ресурсів на їх організацію.
Можливі помилки на етапі підготовки документів.	Автоматизований технічний контроль перевіряє документи. Немає жодних зв'язків між працівниками казначейства та працівниками їхніх клієнтів.
Клієнти витрачають робочий час працівників і кошти на проїзд під час доставки пакету документів до органів казначейства.	В режимі онлайн ви можете переглянути стан рахунку.

Примітка: розроблено автором

На нашу думку, запровадження СДО клієнтів казначейства покращить економічну безпеку держави. Це покращить боротьбу з зловживаннями та корупцією в органах місцевого самоврядування. Інформація в документах СДО зберігається на серверах протягом десяти років, а при необхідності вона може бути включена до матеріалів слідства та судового розгляду. Це допоможе притягнути до відповідальності тих, хто зловживає своїм посадовим становищем, і стане прикладом для інших посадовців.

Кожен електронний документ або його електронна копія повинен бути затверджений електронним цифровим підписом, що гарантує, що інформація в базі даних повна, достовірна та законна для використання та роботи з нею. Зважаючи на те, що електронні копії документів є юридично рівними паперовим копіям, впровадження цих змін також може призвести до зменшення навантаження на канали передачі інформації між органами Казначейства України та розпорядниками бюджетних коштів. Крім того, буде значно спрощено обслуговування бюджетів на всіх рівнях за видатками, що зменшить ймовірність помилкових даних.

Зважаючи на складне сучасне життя та військову агресію проти нашої держави, щоб забезпечити своє економічне існування, існує чітко визначений механізм ефективної та оперативної роботи Державної казначейської служби України. Важливо забезпечити безперебійну роботу інформаційної системи Державної казначейської служби України, а також збереження резервних копій основних інформаційних ресурсів та іншої важливої інформації, яка є життєво важливою для країни. Незважаючи на це, навіть наявність актуальних резервних копій баз даних у випадку непередбачених обставин або надзвичайних ситуацій унеможливорює навіть частково виконання своїх повноважень.

Наразі слід запропонувати наступні зміни, щоб підвищити рівень захисту інформації та стандартизувати процес електронної безпеки:

- збільшити використання хмарних технологій щоб покращити безпеку інформаційних ресурсів і можливість додаткового збереження резервних копій

на випадок форс-мажорних обставин.

- збільшити потужність існуючого ЦОД ДКСУ, придбаючи необхідне системне обладнання (серверне та для збереження резервних даних);
- оновити обладнання, яке піддається фізичному та моральному зношенню;
- створити більш ефективну систему захисту для захисту програм, таких як «Є-Казна», «Парус-бюджет» та інші;

Впровадження цих заходів дозволить досягти таких результатів:

- забезпечити можливість здійснення якісного контролю за діяльністю та виконання функцій органами ДКСУ;
- підвищити стабільність і стійкість інформаційної системи ДКСУ, що є надзвичайно важливим у світлі поточних викликів національній безпеці України;
- спрощення доступу до інформаційних ресурсів, необхідних для працівників різних ланок і управлінь органів ДКСУ;
- підвищення якості та достовірності інформаційних ресурсів завдяки зменшенню ймовірності помилкових даних;
- значно підвищити ефективність останніх управлінських рішень, що приймаються в процесі державної фінансової політики щодо казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, за рахунок більш швидкого отримання точних і правдивих даних щодо показників виконання бюджетів;
- зменшити витрати розпорядників бюджетних коштів і одержувачів бюджетних коштів витрати на відрядження та розхідних матеріалів для друку документів, які подаються органам Казначейства ;
- Спрощення технологічних операцій завдяки автоматизації окремих процесів і уникненню дублювання даних в різних інформаційних системах.

Удосконалення структури казначейського обслуговування місцевих бюджетів полягає в тому, щоб законодавство забезпечило повний перехід місцевих органів влади у систему дистанційного обслуговування ПТК «клієнт казначейства — казначейство». Програма охоплює використання інноваційних

інформаційних технологій у процесі казначейського обслуговування та створення обслуговування клієнтів електронного формату, який має достатній рівень захисту.

Практичне застосування вищевказаних матеріалів дозволять оптимізувати весь процес обслуговування клієнтів Міністерства фінансів в період виконання бюджету, заощадити бюджетні кошти, що витрачаються на ведення бюджету, дасть можливість швидше обробляти надану інформацію і передавати її. Це дозволяє заощадити час на виконанні бюджету і забезпечити захист інформаційної системи ДКСУ. Цей пункт дуже актуальний в наш час, оскільки в умовах зовнішніх атак на Україну місцевим радам дуже зручно відстежувати стан свої рахунків онлайн. Економте кошти державного бюджету за рахунок зниження поточних витрат на закупівлю матеріалів для друку документів, передачі їх в казначейство і значної економії робочого часу.

3.2. Перспективи підвищення ефективності казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів

Покращення сервісу розрахунково-касового обслуговування клієнтів, який нагадує обслуговування клієнтів банківськими установами, є однією з основних функцій Казначейства та його територіальних органів.

Фактично, казначейство виконує банківські функції для розпорядників та одержувачів бюджетних коштів та інших споживачів. Ця схожість стала особливо помітна останнім часом, оскільки обслуговування казначейства отримує все більше клієнтів, які не є бюджетними установами. Це компанії, які надають енергію та беруть участь у клірингових розрахунках, державних цільових фондах тощо. Банківська система постійно розвивається та вдосконалюється протягом багатьох років. Через конкурентну боротьбу банки повинні постійно вдосконалювати свою роботу, щоб задовольнити потреби клієнтів і запропонувати нові продукти.

Здійснення фінансового контролю при обміні документами з клієнтами є однією з проблем обслуговування територіальними органами Казначейства

України розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Однак обмінюватися великою кількістю документів на папері не завжди зручно та швидко. Банки вирішили подібну проблему, створивши систему «Клієнт банку — Банк». Ця система дозволяє банкам швидко приймати платежі клієнтів і надавати виписки на основі електронного документа, який клієнт надає. Однак казначейство та його клієнти потребують більше такої функціональності.

Казначейське виконання бюджетів вимагає швидкого перегляду не лише платіжних інструкцій клієнтів, але й інших документів, таких як реєстри зобов'язань, плани показників, розподіли фінансування та інші. Щоб уникнути помилок, пов'язаних із ручним введенням документів в автоматизовану систему «Казна», використання електронних документів дозволяє пришвидшити проходження платіжних інструкцій, планових документів (плану асигнувань, кошторисів та змін до них) в обліку автоматизованої системи «Казна».

Казначейство України використовує складні методи контролю. Його складність полягає в тому, щоб швидко знайти проблемні ланки в казначейському контролі та швидко змінити їх, щоб покращити загальний контроль і запобігти помилкам. Система казначейського контролю обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів при виконанні бюджету не могла б працювати ефективно, а значить, повністю контролювати їх, без вищезазначеного швидкого реагування. Але важливо не допустити помилок і неправильних рішень під час швидкого прийняття та впровадження сучасних методів, оскільки це може призвести до дисбалансу в податковій системі та заблокувати процес управління бюджетними видатками. Слід зазначити, що в момент створення Державним казначейством України ефективної системи контролю майже не було ситуацій, які призводили до конфліктів і непорозумінь щодо контрольних процедур, які існують зараз. Вже існуючі процедури доповнюються та вдосконалюються, щоб посилити нагляд за Казначейством. Це свідчить про те, що Казначейство має достатньо високу кваліфікацію як орган, який здійснює контроль, і що його дії є обґрунтованими.

Проте слід зазначити, що Державне казначейство України постійно потребує вдосконалення законодавчої бази та процедур фінансового контролю, і воно очікує прийняття закону про фінансовий контроль, який, сподіваємося, міститиме права Державного казначейства України, а не лише обов'язки.

Незважаючи на те, що казначейське обслуговування постійно змінюється з кожним роком, йому потрібні нові шляхи покращення. Основні ідеї казначейської системи контролю за бюджетом мають бути відкритими для громадськості, а результати мають бути широко поширені в ЗМІ. Отже, необхідно створити систему державного фінансового контролю, яка базується на Державній казначейській службі України, щоб відповідати потребам сучасного світу та запобігти нецільовому розподілу бюджетних коштів. Це можна зробити такими способами:

- на підприємствах, які фінансуються за рахунок державного бюджету, необхідно створити відділи, які підпорядковуються головному контролюючому органу та передають всі необхідні фінансові документи щодо використання отриманих коштів.
- необхідно навчити співробітників аналізувати фінансову звітність компанії. Для цього необхідно навчити працівників фінансової сфери. Після цього кожен працівник повинен отримати навчання відповідно до спеціалізації підприємства, на якому він планує працювати в майбутньому.
- необхідно надати повне право ДКСУ керувати місцевими бюджетами та їх фінансуванню, а також наглядати за використанням власності місцевих громад;
- встановити найкращий спосіб розподілу фінансових ресурсів, використовуючи найбільш зручний зворотний зв'язок на кожному з «перевалочних етапів»;
- дати ДКСУ можливість отримати доступ до банківських рахунків розпорядників коштів і заморожувати їх у випадку несумлінного використання;
- зосередитися на виконанні дохідної частини бюджету;
- дозволити ДКСУ самостійно присвячувати гриф таємності своїй

документації, щоб уникнути її нецільового використання та багатьох інших проблем.

- дозволити ДКСУ самостійно вирішувати про неплатоспроможність розпорядника чи одержувача коштів і починати процес визнання підприємства банкрутом;

- вимагати щотижневі, детальні звіти від розпорядників коштів про використання фінансових ресурсів;

- і дозволити ДКСУ притягати до карної відповідальності несумлінних розпорядників коштів.

Органи казначейства здійснюють особливий контроль, оскільки вони є одноосібними в своїй діяльності. Вони здійснюють попередній контроль, який здійснюється на момент проплати платіжних інструкцій щодо виконання місцевих бюджетів, а також проводять контрольні заходи постійно, а не періодично.

Таким чином, контролюється відповідність фінансових операцій законодавству та їх бухгалтерському обліку, що є основою для розумних бюджетних рішень управління. Казначейський контроль ефективний, оскільки він може запобігти порушенням законодавства в усіх аспектах, починаючи з виділення бюджетних коштів і закінчуючи касовими операціями. Це позитивно впливає на зростання коштів на казначейському рахунку та загального фінансового потенціалу держави.

Висновок до розділу 3

Таким чином, якість, своєчасність, прозорість і достовірність бюджетів у багатьох випадках залежить від того, як Державне казначейство працює. Таким чином, казначейство, як і будь-яка самоврегульована система, потребує постійного вдосконалення, щоб підвищити ефективність управління бюджетом і спростити та оптимізувати існуючі процедури обслуговування розпорядників

та одержувачів бюджетних коштів. Маштабне проникнення інформаційних технологій у всі сфери суспільного життя відкриває нові перспективи для системи казначейського обслуговування бюджетів за видатками. Наступним кроком у цьому напрямку стало впровадження автоматизованої системи обліку виконання бюджетів, також відомої як АС «Є-Казна».

В даний час Державне управління є одним із провідних державних органів щодо використання ІТ-технологій. Це дозволяє впроваджувати дистанційну систему обслуговування клієнтів казначейства. Мета СДО полягає в тому, щоб усі учасники бюджетного процесу та органи ДКСУ мали міцні та ефективні зв'язки. Це дозволить підвищити рівень захисту клієнтів. Хоча використання СДО дає клієнтам значні переваги в казначейському обслуговуванні розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, його впровадження обмежує поганий зв'язок у деяких регіонах країни.

Незважаючи на те, що казначейське обслуговування постійно змінюється з кожним роком, йому потрібні нові шляхи покращення. Основні ідеї казначейської системи контролю за бюджетом та клієнтами мають бути відкритими для громадськості, а результати мають бути широко поширені в ЗМІ.

ВИСНОВКИ

Найважливішим етапом діючого бюджетного процесу є обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, який визначає реалізацію прогнозів, програм і планів. Упровадження казначейської системи призвело до значних фінансових і організаційних переваг. Раніше найбільший ефект був отриманий за рахунок скорочення часу, необхідного для проходження бюджетних коштів по всіх рівнях бюджетного перерозподілу. Однак у сучасному світі все частіше говорять про те, що основним позитивним результатом переходу на казначейську систему обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів повинно стати посилення контролю за використанням бюджетних коштів.

Основними перевагами казначейської системи обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів є те, що вона запобігає нецільовій спрямованості бюджетних коштів; покращує процес отримання інформації; прискорює процес переходу бюджетних коштів від розпорядників до кінцевих одержувачів тощо.

З іншого боку, хоча є позитивні сторони, є й багато проблем, які ще не вирішені, які перешкоджають казначейству займати належне йому місце серед органів державної виконавчої влади, а, навпаки, з кожним роком все більше гальмують його природне зростання. Інші фактори включають розбалансованість законодавчої бази щодо повноважень щодо бюджетного перерозподілу, відсутність достатньої кількості висококваліфікованих працівників і недосконалість технічної бази. З цієї причини виникає питання про те, як майбутнє казначейство буде організовано.

Для цього необхідно виконати низку заходів, щоб підвищити ефективність системи обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Основні з них:

- використання системи електронної пошти для передачі документів від клієнтів до казначейства;

- використання системи «one-line» для передачі документів від клієнтів до казначейства;
- підвищення швидкості та точності даних про доходи та видатки бюджету;
- удосконалення та оптимізація казначейського обслуговування розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів;
- впровадження дистанційного обслуговування розпорядників бюджетних коштів за допомогою системи «Клієнт — Казначейство»;
- для оптимізації та покращення фінансової та управлінської звітності;
- надання ДКСУ можливості отримати доступ до банківських рахунків розпорядників коштів і заморожувати рахунки, якщо вони використовуються несумлінно;
- для підвищення достовірності даних з обліку бюджетних коштів і ефективного контролю за їх отриманням і використанням;
- покращити зв'язок з головними розпорядниками бюджетних коштів протягом усього процесу казначейського обслуговування кошторисів;
- створити системного модератора бюджетного процесу на основі державного казначейства, який буде безпосереднім контролем за дотриманням бюджетного законодавства.
- встановлення зв'язків між державною податковою адміністрацією та державною контрольно-ревізійною службою (ДКСУ), щоб запобігти дублюванню процесів контролю;
- скорочення паперових документів і неавтоматизованої праці при обробці інформації, одночасно збільшуючи загальний обсяг, повноту та достовірність оброблюваної інформації.

Маштабна тенденція проникнення інформаційних технологій у всі сфери громадського життя відкриває нові перспективи для системи казначейського обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Наступним кроком у цьому напрямку стало впровадження автоматизованої системи обліку виконання бюджетів, також відомої як АС «Є-Казна».

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булгакова С. О., Історія казначейської справи / Колодій О. Т.: навч. посіб. К.: КНТЕУ, 2002. 137 с.
2. Марченко Л. Ю. Історія казначейської справи :Становлення та перспективи розвитку казначейської системи виконання державних та місцевих бюджетів в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016-№ 1 (49). С. 101-103.
3. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: [Електронний ресурс]. Постанова КМУ від 15.04.2015 р. № 215. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>
4. Публічний звіт Голови Казначейства Тетяни Слюз про підсумки діяльності Державної казначейської служби України за 2022 рік. [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу:
<https://www.treasury.gov.ua/ua/news/publicchniy-zvit-diyalnosti-golovi-kaznacheystva-tetyani-slyuz>
5. Казначейська система: підручник / за наук. ред. д. е. н., проф. А. І. Крисоватого, д. е. н., проф. О. П. Кириленко, Т. Я. Слюз. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 364 с.
6. Публічний звіт Голови Казначейства Тетяни Слюз про підсумки діяльності Державної казначейської служби України за 2021 рік. [Електронний ресурс]. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. - Режим доступу:
<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files>
7. Нікуліна Т.О. Проблеми та шляхи удосконалення діяльності органів Державного казначейства України: 2017. №9. С. 3-5.
8. Бюджетний кодекс: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI.- [Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

9. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 р. № 938.: Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12>.
10. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: [Електронний ресурс]. Постанова КМУ від 28.02.2002 р. № 228. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-п>
11. Господарський кодекс: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення: [Електронний ресурс]. Закон УРСР від 07.12.1984 р. № 8073-X. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/80731-10>.
13. Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 02.03.2012 р. № 309. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12>
14. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану: [Електронний ресурс]. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 р. N 590 із змінами і доповненнями, внесеними до постанови. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/KP210590?an=1>
15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань, бюджетних фінансових зобов'язань та проведення платежів: [Електронний ресурс]. Наказ

Державної казначейської служби України від 15.04.2016 р. № 116.-Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0116840-16#n9>

16. Податковий кодекс: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
17. Цивільний кодекс: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
18. Методичні рекомендації щодо порядку застосування органами Державної казначейської служби України заходів впливу за порушення бюджетного законодавства: [Електронний ресурс]. Наказ Державної казначейської служби України від 29.12.2012 р. № 394. –Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va394840-12#Text>
19. Про затвердження Порядку заповнення документів на переказ у разі сплати (стягнення) податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску, здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість, повернення помилково або надміру зарахованих коштів: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 24.07.2015 р. № 666. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0974-15>.
20. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами : [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 р. №1407 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13> (дата звернення: 15.04.2021).
21. Про затвердження Порядку зупинення операцій з бюджетними коштами: [Електронний ресурс]. Постанова КМУ від 19.01.2011 р. № 21.- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/21-2011-п>.
22. Про затвердження Порядку зменшення бюджетних асигнувань

- розпорядникам бюджетних коштів: [Електронний ресурс]. Постанова КМУ від 17.03.2011 р. № 255. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/255-2011-п>.
23. Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників: [Електронний ресурс]. Постанова КМУ від 03.08.2011 р. № 845. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/845-2011-п>.
24. Про затвердження Порядку повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету в разі їх нецільового використання: [Електронний ресурс]. Постанова КМУ від 22.12.2010 р. № 1163. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1163-2010-п>.
25. Про бюджетну класифікацію: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>.
26. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 р. № 333. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>.
27. Про затвердження Порядку складання Протоколу про порушення бюджетного законодавства та форми Протоколу про порушення бюджетного законодавства: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 15.11.2010 р. № 1370. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1201-10>.
28. Про затвердження форм вимог до розпорядника та одержувача бюджетних коштів та форми Інформації про встановлені факти нецільового використання субвенції: [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 05.08.2011 р. № 996. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0994-11>.
29. Про затвердження Порядку призупинення бюджетних асигнувань:

- [Електронний ресурс]. Наказ Міністерства фінансів України від 15.05.2002 р. № 319. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0467-02>.
30. Кондратюк С. Я. Становлення і розвиток казначейської системи в Україні. Борисенко В. М. *Фінанси України*. 2012 - № 7. С. 17-26.
 31. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності./ К.: Фактор, 2012. 207 с.
 32. Лондар С. Л., Тимошенко О. В. *Фінанси*. Навчальний посібник./ Вінниця: Нова Книга, 2009. - 384 с.
 33. Юрій С. І., Стоян В. І., Мац М. Й. Казначейська система: /підручник. Тернопіль, 2002.- 394 с.
 34. Стоян В. І., Даневич О. С., Мац М. Й. Казначейська система: /підручник. 3-тє вид. змін. й доп. К.: «Центр учбової літератури», 2014. - 868 с.
 35. Парижак Н. Формування ефективної бюджетної системи України. - *Фінанси України*. 2010.- № 1. С. 19-21.
 36. Чечуліна О. О. Контроль бюджетних повноважень при виконанні бюджетів.-*Фінанси України*. 2010. - № 6. С. 64-68.
 37. Тентюк В. П. Українське казначейство: додаткова фінансова інституція чи державна необхідність. -*Фінанси України*. 2011.- № 7. С. 5-10.
 38. Червак І. Фінансова та бюджетна звітність: аналізуємо «вузькі місця» і помилки. -*Казна України*. 2013.- № 1 (22). С. 8-11.
 39. Тентюк В. П. Створення Державного казначейства до порядку в державних фінансах. *Голос України*. 2011.- № 8. С. 4-5.
 40. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України. Станом на 20 травня 2020 року / За заг. ред. В. Я. Мацюка. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2020. - 312 с.
 41. Про державну службу: [Електронний ресурс]. Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
 42. Про затвердження форм документів, що використовуються у процесі відшкодування сум податку на додану вартість: [Електронний ресурс].

- Наказ Міністерства фінансів України від 13.07.2016 р. № 606. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1069-16#Text>
43. Електронні сервіси - Веб-портал Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/248077>
 44. Аналіз роботи систем дистанційного обслуговування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/15100827/finansi/analiz_roboti_sistem_distsiansynogo_obslygouyannya/
 45. Деякі питання дистанційного обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів [Електронний ресурс]. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 №816-р. – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/816-2017-%D1%80>
 46. Стефанюк І.Б. Методологічні засади визначення ефективності витрачання бюджетних коштів/ І.Б.Стефанюк // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – №12 – С.9–11
 47. Офіційний сайт Державної казначейської служби. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
 48. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
 49. Алієва В. Аналіз казначейської системи виконання державного бюджету України: переваги та недоліки / В. Алієва // Економіст. – 2013. – №12. – с. 51 – 53.
 50. Про внесення змін та доповнень до наказу Державної казначейської служби від 12 липня 2006 року № 343–к: Наказ Державної казначейської служби від 1 серпня 2012 року № 191. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/406-18>
 51. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установта Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку

- бюджетних станом: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0890-99>
52. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс]: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
 53. Концепція розвитку інформаційних технологій Державної казначейської служби України на 2015 – 2017 роки : лист ДКСУ від 18.02.2015 р. №17-10/202- 2929. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://desn.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13046%3A-----102----2015-2017-----le-treasury&catid=481%3A2015-08-06-11-54-00&Itemid=3172&lang=ua
 54. Слободянюк Н.О., Шикор К.І. Проблемні питання формування дохідної частини бюджету: сучасні реалії. Глобальні та Національні проблеми економіки. №15. С. 554-558
 55. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
 56. Шаповал Т. Одержувачі бюджетних коштів – загальні підходи та окремі особливості казначейського обслуговування // Казна України. - № 2 (2), 2019, с. 23.
 57. Шара Є. Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: навчальний посібник для ВНЗ / Є.Ю. Шара, О.М. Андрієнко, Л.І. Жидеєва ; Національний університет державної податкової служби України. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 438 с.
 58. Кондратюк С. Я., Борисенко В. М. Становлення і розвиток казначейської системи в Україні // Фінанси України. – 2019. - №7
 59. Душина О. Казначейське обслуговування Державного бюджету України: реалії та шляхи вдосконалення // Управління розвитком. – 2020. – № 17. – С. 67–68.
 60. Голинський, Ю. О. Ефективність контролю органами казначейства за використанням бюджетних коштів [Текст] / Ю. О. Голинський //

Економіка. Фінанси. Право. – 2021. – № 8. – С. 37-40.

61. Постанова Правління Національного банку України 29.07.2022 №163 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text>;
62. Наказ Міністерства фінансів України від 13.12.2022 №430 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України». [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1694-22#Text>;
63. Наказ Міністерства фінансів України від 02.01.2023 №1 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 13 грудня 2022 року № 430». [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0017-23#n2>;
64. Зміст «Офіційного вісника України» від 07.02.2023 №13. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://dpcoi.com.ua/news>.
65. Наказ Міністерства фінансів України від 30.12.2022 №477 «Про затвердження Змін до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів». [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<https://ips.ligazakon.net/document/re39160?an=&ed=&dtm=&le>;